



НАВЧАННЯ, ЯКЕ ВЕДЕ ДО РОЗВИТКУ ГРОМАД

Досвід двох освітніх проєктів
Інституту соціокультурного менеджменту

Кропивницький, 2019





ІНСТИТУТ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

НАВЧАННЯ, ЯКЕ ВЕДЕ ДО РОЗВИТКУ ГРОМАД

**Досвід двох освітніх проєктів
Інституту соціокультурного менеджменту**

Кропивницький
2019

УДК 316.7:352.07](477)

Н 15

Н 15 Навчання, яке веде до розвитку громад: Досвід двох освітніх проектів Інституту соціокультурного менеджменту. – Кропивницький: видавець – Лисенко В.Ф., 2019. – 124 с.
ISBN 978-617-7197-88-0

У виданні представлені позитивні приклади соціокультурної діяльності громадських активістів (соціальних аніматорів) на локальному рівні із використанням технологій, інструментів та інших методичних матеріалів, отриманих в рамках проектів Інституту соціокультурного менеджменту «Участь через залучення» та «Школа громадської участі-4». Кожна історія описує шляхи активізації громадян, вирішення проблем територіальних громад та створення Центрів місцевої активності на базі закладів культури. Матеріали видання стануть у нагоді громадським активістам, працівникам закладів культури, а також усім небайдужим до розвитку громад.

УДК 316.7:352.07](477)

Education that leads to community development: Experience of two educational projects of the Institute of Socio-Cultural Management. – Kropyvnytskyi: Publisher Lysenko V.F., 2019. – 124 p.
ISBN 978-617-7197-88-0

The edition presents positive examples of socio-cultural activities of civic activists (social animators) at the local level, using technologies, tools and other methodological materials received through the projects of Institute of Socio-Cultural Management - "Participation Via Involvement" and "School of Civic Participation-4". Each history describes ways of activating citizens, solving problems of territorial communities and setting up centers of local activity based on cultural institutions. The materials of the edition will be useful to public activists, employees of cultural institutions, as well as to everyone who is not indifferent to community development.

Використання можливе при обов'язковому посиланні на Інститут соціокультурного менеджменту та авторів матеріалів.

Видання розповсюджується безкоштовно

ISBN 978-617-7197-88-0

© Інститут соціокультурного менеджменту (ICKM), 2019

ЗМІСТ

<i>Олена Кваша</i>	
Слово редактора	5
<i>Людмила Кривченкова та Любов Кан</i>	
Успішна жінка-лідер робить успішною усю громаду ...	8
<i>Тетяна Сап'ян</i>	
Бібліотека – центр громади	14
<i>Євгеній Коваленко</i>	
Єднаємося та створюємо наше спільне майбутнє!	20
<i>Лілія Гарбузюк</i>	
Світ повний можливостей	24
<i>Тетяна Шоколова, Олена Кочанова, Лілія Павлюк</i>	
Соціальна анімація в житті місцевої громади	27
<i>Любов Кан</i>	
Школа громадського аніматора – імпульс до змін	34
<i>Валентина Чугуєвець</i>	
«Я приїхала з Донбасу і хочу бути корисною для своєї країни»	38
<i>Віра Савка</i>	
Корона Карпат	41
<i>Анжела Марку</i>	
Сучасний погляд на бібліотеку	43
<i>Наталія Солдатенко</i>	
Бібліотека – скарб для громади	46
<i>Ольга Дябло</i>	
Speaking club у Новому Бuzі Миколаївської області	50
<i>Анжела Зіненко</i>	
Спільні зусилля - для успішного розвитку громади! ...	52
<i>Фьодор Руденко</i>	
Справа співвласників	57

Галина Ланчевич

**Заклад культури - місце для людей сьогодні і завтра.
Минулі успіхи цікаві тільки архівам 63**

Іванна Білик

Ми діємо для розвитку своєї громади 67

Олена Резніченко та Олена Блага

Життя. Зміни. Зустріч 75

Тетяна Сафронова

Ми живемо в час змін 83

Ірина Андрухова та Світлана Острога

Сучасна бібліотека – можливості для громади 89

Людмила Чупряк

Дім, де живуть книги 94

Ірина Гнатюк

**Зміни творять люди, або як заклади культури стають
центрами місцевої активності задля розвитку громади. 100**

Світлана Годун

**Університету третього віку як приклад соціально
корисної ініціативи 105**

Анастасія Шевченко

Участь через залучення 111

Оксана Набока

Школа громадської участі-4 117

Про Інститут соціокультурного менеджменту 121

Шановні читачі!

Наша команда рада презентувати вам особливе видання ІСКМ, що присвячене одному з найцінніших, на нашу думку, результатів нашої просвітницької роботи, а саме - успіхам учасників наших навчальних заходів, тренінгів, семінарів. До цієї збірки увійшли історії успішної реалізації соціальних проектів локального характеру, які з'явилися завдяки новим знанням та наполегливості тих людей, яких ми називаємо соціальними аніматорами, лідерами громад, активістами.

Для багатьох героїв нашої книги історія успіху стала першою в їхній громадській роботі, і ми маємо надію, що це – тільки початок. І початок не тільки для них, адже ми віримо, що наші громади можуть і мають бути успішними попри різні обставини, тиск негативного досвіду або його відсутності. Історії успіху інших мають виступити дорожньою картою для таких громад.

Ми розуміємо, що позитивні зміни не стаються з людьми та громадами випадково - їх потрібно здійснювати щоденно і системно, вони потребують натхнення, рішучості, позитивних прикладів, а також - зусиль і знань. Відтак, наша мета - підготувати лідерів для змін в своїх громадах виглядає не зовсім простою, але складність задачі не змінює нашого прагнення примножувати позитивні зміни.

Особливий акцент наша команда робить на освітньому компоненті, враховуючи світові практики «освіти протягом життя» та неформальної освіти. Освіта протягом життя має підвищувати рівень загальних знань і розширювати можливості участі громадян у культурній, соціальній і навіть політичній діяльності країни. Основна перевага неформальної освіти, на нашу думку, – її міцний зв'язок з тим, хто шукає та потребує нових знань.

Наші учні, слухачі - переважно дорослі люди, як правило, з вищою освітою, досвідом роботи, якогось одного дня отримали чітке розуміння того, що їм не вистачає знань для того, щоб реалізувати свою ідею, проект або бути конкурентним в своїй професійній діяльності. І тоді вони зробили крок, який можна сміливо вважати стартом персональних змін – розпочали навчатися. Мобілізація внутрішньої здатності до самовдосконалення, пошук нових джерел знань та нових соціальних зв'язків приводять саме до неформальної освіти, яка як ніяка інша, безпосередньо відображає й задовольняє особистісні потреби й запити, може забезпечити умови для самореалізації кожної особистості, а відтак сприятиме якісним змінам лідерів громад.

Наші тренери та експерти надають сучасні інструменти та методики для розвитку компетенцій слухачів наших освітніх програм, враховуючи, в першу чергу, їхні потреби та запити, загальний рівень їхньої підготовки для роботи в громадах. Маємо відмітити, що кількість та якість історій, які ми зібрали в цій книзі, свідчать про те, що «неформальна освіта» демонструє свої конкретні

та позитивні результати. А особисті приклади, історії проектів в цій книзі також виступають яскравими ілюстраціями того, як можна об'єднуватися навколо ідеї - змінити своє життя, і рухатися вперед. І, варто зазначити, що рух вперед - не завжди і не обов'язково - великий проект, масштабне будівництво, акція або марафон. Інколи - це просто заповнена анкета учасника освітнього проекту ІСКМ або іншої організації.

П.С. Всім, хто надав матеріали про свою роботу – висловлюємо вдячність за відверті розповіді про свій шлях.

Олена Кваша

УСПІШНА ЖІНКА - ЛІДЕР РОБИТЬ УСПІШНОЮ УСЮ ГРОМАДУ

Народившись в жіночому тілі ми, жінки, автоматично отримуємо стартовий пакет суспільних ролей: дочка – дружина – мати – господиня. На якомусь етапі життя ми ще й опановуємо професію і намагаємося робити кар'єру. І всі ці ролі потрібно з успіхом виконувати кожного дня. А чи маємо ми час аби займатися своїм розвитком - пізнавати себе, усвідомити свою жіночу природу, розвивати жіночі якості? Чи подолали стереотип, що бути хорошою матір'ю і гарною дружиною - єдине призначення жінки? Чи замислювались над тим, хто ми є насправді, чого ми хотіли б досягти, ким бути?

Питання, як гармонійно поєднати ці жіночі іпостасі - в полі зору діяльності громадської організації «Олександрійський гендерний інформаційний центр», яка вже більше 10 років працює з жінками та допомагає їм реалізувати себе в різних сферах життя. Були різні проекти, що вирішували жіночі проблеми, здебільшого в родині.

На сьогодні ж в центрі нашої уваги – жінка лідер, що розвивається сама і робить успішною свою громаду. Адже у кожній громаді є активні жінки. Але, здебільшого, вони не знають з чого почати, до кого звертатися і як реалізувати свої задуми.

Тож проект «Активна жінка – успішна громада», можна сказати, дав жінкам старт у громадську діяльність. В чотирьох

населених пунктах Олександрійщини створено Центри громадської ініціативи, в яких залучені експерти, психолог проводили тренінги з лідерства, адвокації з жінками, які не просто хочуть розвиватися, а бути лідерками у своїй громаді. В рамках проекту жінки навчалися користуватися інструментами електронного урядування та електронної демократії, знайомилися з адміністративними послугами у новому форматі. Цими заходами ми хотіли мотивувати жінок для подальшого захисту своїх прав та інтересів громади, зокрема, шляхом створення громадських організацій та ініціативних груп. Було проведено відповідне навчання, під час якого надано детальний алгоритм створення та реєстрації громадської організації.

Ми хотіли аби жінки почали проявляти ініціативу, аби вони не залишалися осторонь того, що відбувається в їхній місцевій громаді. Учасниці навчань, в кожному селі, разом з ініціативною групою, спробували розробити свою ідею: хтось хотів зробити парк, хтось дитячий майданчик. Їх вони й презентували на підсумковому ярмарку ідей. Важливо відчувати, що тебе розуміють і підтримують, це не просто надихає, а стверджує в думці, що зміни реально зробити.

В підсумку, центри громадської ініціативи діють, створено дві громадські організації, четверо жінок балотувалися у депутати місцевих рад, деякі пройшли, деякі ні, але ми вважаємо своїм успіхом, що вони зробили перший крок. Знайшли час для навчання, яке дало їм особистісний розвиток, отримали стимул до самовдосконалення та розвитку своїх лідерських навичок в громаді.

Проект завершився, але тему жіночого лідерства повністю не охоплено. Щоб допомогти цим жінкам удосконалюватися і досягати успіху не лише в реалізації місцевих ініціатив, а й займатися бізнесом, йти в політику, розвивати громадські організації, виходити на Всеукраїнський рівень, ми реалізували проект «Жіночий кластер місце мого успіху».

Ми вирішили дати жінкам можливість обрати, де б вони могли реалізуватися: в громадському секторі, в бізнесі, або обрати свій шлях. Розробили своєрідну менторську програму. Адже корисно поговорити з людиною, яка досягла успіху в тій чи іншій сфері своєї громадської, суспільної діяльності. З людиною, яка вже пройшла початкову стадію самореалізації, досягла успіху і може дати практичну пораду.

До нашого проекту ми запросили п'ять жінок-менторів, які мають досвід в бізнесі, громадській діяльності, політиці. Саме під час коучинг-сесії «Секрети успіху: Як досягти цілей легко і швидко» наші жінки познайомилися зі своїми майбутніми менторами. Захід був розподілений на два етапи.

У першому ми презентували проект, розповідали жінкам, які згодні стати учасницями, про менторську програму та про заходи, які на них очікують. На другому етапі успішні жінки розповідали учасницям про себе і давали поради, як самореалізуватися, як мріяти і не просто мріяти, а зробити свою мрію реальністю. Вони переконували наших жінок в тому, що будь-

яка мрія може бути досяжною. Потрібно лише наше бажання, аби її здійснити, не боятися, йти вперед і реалізовувати свої мрії.

Наступний крок, кожна учасниця отримали розроблену нами програму менторства, де і вказала прізвище людини, чия допомога їй потрібна. Учасниці проекту отримали завдання. Вони повинні продумати, щоб вони хотіли запитати у свого ментора, які їм потрібні поради.

До кінця проекту в них буде ще одне завдання - їм потрібно буде розробити план свого розвитку на рік, і в цьому їм допоможуть саме ментори. Жінки-ментори, зі свого боку, згодні підтримати учасниць, відповісти на декілька телефонних дзвінків (ми прописали це у програмі менторства), і, за бажанням, протеже і ментори зустрінуться на особистій зустрічі.

Учасниці проекту мали можливість провести один-день зі своїми менторами за межами звичної атмосфери – на природі, біля води. Провели виїзний жіночий BarCamp «Жінка, яка створює». Під час інформаційної панелі «Жінка в політиці, бізнесі, НДО» обговорювали роль, можливості, міру успішності жіночої участі в різних сферах суспільної діяльності.

Разом з менторами проекту, учасниці заходу в групах практично опрацьовували шляхи самореалізації жінок в бізнесі, політиці, громадській діяльності.

В неформальній атмосфері опановували методики генерування життєздатних ідей, юридичні тонкощі виборчих кампаній на місцевому рівні, утверджувались в своєму дійсному

призначенні під час позитивно-психологічного занурення «Свобода бути собою».

І що найголовніше, кожна учасниця розпочала формулювати свій особистий план розвитку. Перше – це колесо життєвого балансу, потім заповітна мрія, спробували визначитись з наявними і потрібними ресурсами. Кожен етап обговорювався і аналізувався, як в групі, так і шляхом індивідуальних консультацій.

Завершився проект своєрідною НеКонференцією «Жінка і політика VS Стереотипи». Ми зібрали жінок-учасниць проекту та успішних жінок нашого району, аби з ними поговорити про те, яке займають місце жінки у розвитку місцевих громад. Визначали рівень вкорінення в суспільному оточенні стереотипів про «традиційні ролі жінки» – кухня-сім'я-діти – й неспроможність приймати важливі політичні рішення.

Спростовували такі стереотипні твердження як «Політика – чоловіче ремесло», «Жінка – «берегиня», «барбі»», «Жінка – «мати», чоловік «гаманець»». Використано методику фасилітації, аби визначити, які зміни, як би розвивалось суспільство аби жінка була президентом, головою верховної ради, міністром оборони.

Проект завершено, але діяльність кластеру ми плануємо продовжувати, підтримувати жінок інформаційно, моніторити можливості, організовувати зустрічі, обговорювати досягнення, планувати спільну роботу. Плануємо подати проекту заявку з розвитку жіночого соціального підприємництва в нашому районі (в ході проекту з менторами розроблялась ідея квіткового бізнесу).

Проекти мали позитивні відгуки в учасників, публікації в ЗМІ. Успішність і ефективність діяльності забезпечується ще й рівнем обізнаності і фаховості його виконавців. Особисто нам цей рівень забезпечує участь в проєктах команди Інститут соціокультурного менеджменту: «Школа громадської участі-4», тренінг для тренерів (TOT). Це не лише знання, практичний досвід, спілкування з громадськими лідерами з усіх областей України і не тільки, це можна сказати міжнародний рівень. Навчання не просто надихає і мотивує до змін, як особистих так і громадській діяльності, а це ще й реальні інструменти впровадження і реалізації конкретних ініціатив. ІСКМ – це могутня інформаційна платформа для змін в місцевих громадах.

Людмила Кривченкова та Любов Кан

ГО «Олександрійський гендерний інформаційний центр»,

м. Олександрія, Кіровоградська обл.

alexbibl4@gmail.com

mila.carvot@gmail.com

БІБЛІОТЕКА – ЦЕНТР ГРОМАДИ

Сучасна бібліотека, виконуючи свої основні ролі – інформаційну, просвітницьку, культурну, трансформується і розвивається разом із суспільством, а головне – ламає застарілі стереотипи. Сьогодні бібліотека стає громадським центром, місцем для спілкування, згуртування, обговорення проблем та пошуку шляхів їх вирішення.

Протягом 2018-2019 років я маю чудову можливість бути учасницею «Школи громадської участі – 4» («ШОУ-4»), що реалізується Інститутом соціокультурного менеджменту за фінансової підтримки Фонду ім. Ч.С. Мотта. Актуальними і дуже корисними стали отримані знання на тренінгах «Анімація громадської діяльності», «Польський досвід розвитку громад», «Залучення фінансування з місцевих джерел» та під час участі в Четвертій національній конференції «Соціальна анімація для розвитку культури та громад». Цими знаннями та досвідом я ділюся з колегами під час проведення семінарів для бібліотекарів Новопсковської централізованої бібліотечної системи, яка налічує 27 бібліотек.

Цікавим видався тренінг для бібліотечних працівників з фандрейзингу. Як правильно його залучати в професійній діяльності бібліотек та стати справжнім, успішним фандрезером. Як правильно планувати, робити аналіз та звітність – цю непросту та дуже багатогранну тему намагалися зрозуміти та осмислити бібліотечні

працівники на районному семінарі-тренінгу, який відбувся в читальній залі Новопсковської центральної районної бібліотеки. Учасниці ділилися на команди, де виконували різні завдання. Насамперед, необхідно було відповісти на питання «хто ми?», «які у нас є здобутки» і «чого хочемо досягти». Також, кожна група бібліотекарів намагалася сформувати свій проєкт та план залучення коштів і ресурсів на його реалізацію. Підсумок такий: фандрейзинг буде ефективним тільки тоді, якщо цим займатися постійно, ефективно застосовувати його методи, вірити в свої сили та успішність кампанії.

Не менш важливим компонентом участі в «ШОУ-4» для мене є можливість спілкуватися з колегами та однодумцями, ділитися досвідом та налагоджувати партнерські стосунки. Саме завдяки отриманим знанням та новим знайомствам виникла цікава ідея святкування Дня Соборності України. Бібліотекарі Новопсковської центральної районної бібліотеки запропонували он-лайн спілкування колегам з Центральної України, Галичини та Закарпаття. Живий віртуальний ланцюг єдності об'єднав громади найсхіднішого прикордонного смт. Новопскова Луганської області, центру - м. Олександрії Кіровоградської області, заходу – м. Жидачова Львівської області та м. Виноградова Закарпатської області.

Чудові відчуття від отриманих знань, коли можеш поділитися ними з іншими, та найкращі – коли вони приносять дієвий результат. Знання та навички з написання проєктів стали в нагоді при

написанні проектів до Міжнародної Організації з Міграції (МОМ) за підтримки Уряду Японії. В цьому проекті Центральна районна бібліотека разом з Районною бібліотекою для дітей отримала перемогу. Завдяки проекту відремонтована Районна бібліотека для дітей (на суму 675 729 грн.), отримано забезпечення матеріально-технічної бази Центральної районної бібліотеки та Районної бібліотеки для дітей на суму 293 323 грн.

Основною метою проекту є підтримка сталого розвитку та подальшого згуртування громади навколо вирішення соціальних питань. Підтримка комфортного дозвіллевого, інклюзивного та еко-туристичного простору на базі бібліотек для забезпечення дозвілля всіх груп населення, проведення ефективної фахової психологічної допомоги уразливим групам населення, сприяння розвитку освіти та спілкування дітей та молоді. Під час реалізації цього проекту було заплановано та проведено близько 70 заходів для різних категорій населення, а саме: родинний open-air, толока, фестиваль розваг, хенд-мейд ярмарок, майстер-клас, толока, простір толерантності, молодіжна тусовка, арт-терапія, психологічні тренінги, які відвідали близько 1500 людей.

Ще одна перемога Новопсковської центральної районної бібліотеки – участь у Обласному проекті культурних обмінів «Новий подих культурної співдружності». З 5 серпня по 7 серпня 2018 року – відбувся дружній візит новопсковських працівників культури до Жидачівщини Львівської області в рамках обласного проекту культурних обмінів КЗ «Новопсковська ЦБС» «Новий

подих культурної співдружності», в якому взяли участь 19 працівників культури Новопсковщини. Мета проекту спрямована на розширення прямих контактів між бібліотечними закладами, започаткування співпраці між музейними, клубними установами та закладами позашкільної освіти, збереження культурних традицій, ознайомлення з новими тенденціями у розвитку культури обох регіонів шляхом участі творчих колективів та фахівців у фестивалях, конкурсах, семінарах, майстер-класах, тренінгах.

Датський літературознавець Георг Брандес якось сказав: «Найбільшою небезпекою для свободи є пасивність народу». Гірше лише, коли активність не проявляє молодь – рушійна сила суспільства. Тому наразі, дуже актуальною стала ідея створення молодіжного центру в бібліотеці. Попередньо провівши опитування молоді, виявивши їх потреби та проблеми, разом з активом клубу «Vector», були намічені три напрямки – неформальна освіта, краєзнавчий туризм та дозвілля. Отримані знання та практичні навички з фандрейзингу, адвокації, проектного менеджменту в «ШОУ-4» допомагають нам і в цьому напрямку роботи.

Протягом невеликого часу існування нашого Центру вже відбулися заходи, ініційовані молодими активістами.

На передодні Міжнародного дня піци (9-го лютого 2019 року) в стінах Новопсковської центральної районної бібліотеки в рамках роботи молодіжного центру «Vektor» пройшло свято професійної майстерності «Пані Піца». Присутні прослухали історію виникнення цієї чудової страви та її шлях до слави: від статусу –

«їжа для бідняків» до родзинки королівського столу. Учасниками заходу були учні Новопсковського професійного аграрного ліцею за спеціальністю «Кухар. Кондитер», вони презентували свої команди і брали участь у дуже креативних конкурсах: «Ума палата», «Чутливий носик», «Золоті долоньки», «Приховані резерви». Під час свята віршовано та цікаво презентували свою піцу, визначали найкращу та смачнішу. На заході панувала по-справжньому домашня та затишна атмосфера, яка залишила по собі купу чудових, позитивних емоцій та вражень.

Що таке неформальна освіта, коли і чому вона виникла, на яких принципах та рівнях будується, чого вартий «сертифікат» у неформальній освіті – саме ці питання обговорювались під час тренінгового заняття «Неформальна та інформальна освіта: навіщо вони нам потрібні?» в Молодіжному центрі «Vector» з учнями Професійного аграрного ліцею. А ще знайомилися з он-лайн платформою неформальної освіти та сайтами, де можна отримати інформацію про оголошення конкурсів, грантів, тренінгів.

18 квітня 2019 року в рамках неформальної освіти роботи Інтернет-центру при Новопсковській центральній районній бібліотеці, відбулося тренінгове заняття «Швидкий пошук реферату» для юнацтва та молоді. Разом з теоретичним матеріалом слухачі мали можливість отримати практичні навички пошуку рефератів в мережі Інтернет. Звичайно, ми заохочували молодь до самостійного написання рефератів, але навички пошуку інформації у мережі Інтернет необхідно мати.

22 травня 2019 року відбулося тренінгове заняття «Від проектної ідеї до конкретної дії: написання проектів та пошук ресурсів на їх реалізацію», на якому учасники дізналися як визначити проблему, сформулювати мету, завдання, розробити схему реалізації проекту, створити бюджет та ознайомилися з сайтами, де можна отримати інформацію про діючі грантові пропозиції.

Про воду як найцінніший скарб нашої планети, учасники молодіжного центру «Vektor» наочно дізналися, пройшовши туристичним маршрутом, який відбувся 25 травня 2019 року. Цього дня було вирішено не просто надати корисну інформацію, а дати змогу школярам самим приєднатися до краси рідної природи та чудових краєвидів. Маршрут проходив по берегам річки Айдар та чудового водного скарбу Новосковщини - «Сольонка». Дуже приємно було бачити, що береги місцевої річки чисті прибрані, зелені. Чудовим завершенням, стала смачна польова каша, яку приготували батьки учасників походу.

А далі... далі ще багато планів та ініціатив, які хочеться реалізувати!

Тетяна Сап'ян

Новосковська центральна районна бібліотека

смт. Новосков, Луганська обл.

tatasap1969@gmail.com

ЄДНАЄМОСЯ ТА СТВОРЮЄМО НАШЕ СПІЛЬНЕ МАЙБУТНЄ!

Велике натхнення в мене викликає фраза відомого фізика та математика Архімеда «Дайте мені опору і важіль, і я переверну Землю!». Цей закон є фундаментальним і може застосовуватися у житті. Власне, важелями тут будуть досвід, знання і можливості, що спонукають мене до досягнення мети та є моєю найвищою мотивацією. Крім того, необхідні ще й правильно розставлені та стабільні опори, якими є бажання навчатися. Тяга до знань, прагнення до успіху, набуття досвіду повинні весь час перебувати в балансі. Саме тому я шукаю ці можливості все життя, щоб побудувати успішний важіль для особистісного розвитку для покращення життя в регіонах та нашій державі загалом.

Я, директор громадської організації «Створімо майбутнє разом», якій виповнилося вже два роки. Перший рік був реально складним, оскільки доводилося долати супротив різних ситуацій та обставин, людей та установ, але ми вистояли. Організація в основному діє на території Ніжинської громади Чернігівської області, але паралельно є співпраця з іншими громадами Чернігівської області.

Одним з напрямків нашої діяльності є розвиток молоді м. Ніжин Чернігівської області. Ми залучаємо молодь до участі у проектах, але перш ніж їх залучити, ми проводимо опитування для того, щоб дізнатися, чи потрібен молоді той чи інший проект або

ініціатива. Молодь починає прокидатися, активізуватися і долучатися до різних громадських об'єднань, зокрема, до участі в ініціативах нашої організації.

Завдяки участі у проекті «Школа громадської участі-4», я отримав дуже корисну теоретичну і практичну інформацію щодо створення центру місцевої активності. Ми ініціювали створення молодіжного центру в Ніжині, але наша позиція щодо вільного вибору заходів отримала супротив з боку місцевої влади та деяких громадських організацій нашого міста. І тут ми не зламалися. Почали діяти більш локально і розпочали процес створення креативного хабу на базі Ніжинського державного університету імені М. Гоголя. Зараз дозвільні процедури вже пройдено і у вересні плануємо відкрити даний креативний Хаб для розвитку студентства та молоді. Загалом, коли я проводив опитування стосовно доцільності створення молодіжного центру та креативного Хабу, то молодь приєднувалася і пропонувала різні ініціативи. Це, власне, було одним з каталізаторів, того, що молодь до нас потягнулася. Молоді потрібен даний центр та креативний Хаб. Молодь хоче розвиватися. Ми залучали молодь до складання положення молодіжного центру та креативного Хабу, визначення напрямків діяльності тощо.

Ми також ініціювали створення центру місцевої активності на базі нашого місцевого будинку культури, що мало стати однією з платформ для проведення заходів і допомогти залучити більше людей до активної участі у житті громади. Вже були проведені

домовленості із директором будинку культури, але відбулася зміна керівництва. І тепер розпочалися нові переговори. Крім того, були проведені переговори з бібліотеками Ніжинського району для співпраці в напрямку створення центрів місцевої активності.

Наприкінці 2018 року, ми розпочали реалізацію проекту «My step to dreams» («Мій крок до мрій»). Часто зустрічаються такі ситуації, коли молодь хоче розвиватися, але не має для цього можливостей. Тому, насамперед, враховуючи потреби молоді, ми створюємо, проводимо і залучаємо молодь до участі у різних соціальних ініціативах. На жаль, також виникли деякі обставини, які призупинили реалізацію даного проекту. Натомість я розробив програму «Твоє мистецтво важливе!», мета якого підтримка творчості молоді громади міста та інших населених пунктів. У рамках цієї програми ми вже встигли успішно провести музичний фестиваль до Дня Вуличної Музики, зібравши різні колективи та сольних виконавців нашого міста та регіону. Це також сприяє розвитку та творчого самовираження молоді.

Також протягом 2018 року ми реалізовували проект «Open dance», зміст якого полягає у тому, що кожного тижня у парку ім. Т. Шевченка, ми для усіх мешканців нашої громади та гостей (і маленьким, і великим) пропонували майстер-класи із різних стилів танців. Для участі танцювальний досвід не потрібен, вікові обмеження у нас були відсутні. Тому всі бажаючі могли до нас приходити і танцювати, пробувати себе. Ми заохочували учасників брати участь у так званому «танцювальному батлі», де переможці

отримували різні нагороди. Даний проект отримав багато позитивних відгуків у мешканців громади.

У 2018 р. розпочато реалізацію проекту «Local act», в рамках якого ми проводимо картування ресурсів нашої громади. Ми вважаємо недоцільним реалізовувати якісь ініціативи без залучення самої молоді. Як висновок, якщо ти хочеш щось реалізувати для молоді – послухай молодь. У 2019 р. ми продовжуємо його реалізацію в нашій Ніжинській громаді, а також в інших сусідніх громадах.

Активну, ініціативну молодь ми залучаємо до участі у нашій організації, зокрема, входження до правління організації, вступ до самої організації, - як член організацій, або як волонтер. У нас майже кожного тижня проводяться різні заходи та зустрічі. Впевнено можна сказати, що ми займаємо певну нішу в інформаційному просторі нашої громади. Ми співпрацюємо з усією громадою, неважливо якого віку, головне активність та ініціативність. Саме тому розпочали створення молодіжного театру та проведення творчих вечорів у різних форматах.

Я вірю у молодь нашого міста та держави! Вірю, що ми зможемо зробити багато чого корисного для нашої громади, регіону та країни загалом.

Євгеній Коваленко

ГО «Створімо майбутнє разом»

м. Ніжин, Чернігівська обл.

evgeniy.kovalenko@ukr.net

СВІТ ПОВНИЙ МОЖЛИВОСТЕЙ

Війна на сході України увійшла в моє місто, життя, сім'ю, поділивши його на «до» і «після». Забрала багато чого, але дала унікальний шанс розпочати життя заново, з нової сторінки. Чи думала я ще 5 років тому, що колись буду розмовляти українською, мотивувати людей до позитивних змін, надавати допомогу потребуючим, проводити тренінги для жінок, які зустрілися із життєвими труднощами і перестали вірити в себе.

У 2015 року я переїхала з сім'єю з Донецька до Полтави і відтоді почала працювати у напрямку вирішення питань переселенців зі Сходу України, займатися громадською та волонтерською діяльністю. Разом з іншими активістами ми заснували ініціативну групу «Полтава-Самодопомога», в рамках якої, на сьогодні, я реалізую три соціальні проекти:

- Перший проект «Соціальна пральня», яку допомогла фінансувати громадська організація «КримSOS». Ми створили пральню на базі місцевої церкви. Переселенці, які проживають не в надто комфортних умовах, можуть прийти і попрацювати свої речі.

- Другий проект «Нове життя старих речей», це соціальна швейна майстерня, де жінки переселенки можуть перешивати старі речі та шити нові.

- Третій проект «Соціальний гардероб», де переселенці та полтавчани, які перебувають в складній життєвій ситуації, можуть взяти безкоштовно речі у зручний для них час.

Одним із нових напрямлень нашої організації є реалізація ініціативи «Спорт для всіх», де активні жінки-переселенки можуть займатися фізичною культурою і підтримувати своє тіло в тонусі.

Приємно, що поступово питання надання гуманітарної допомоги вже стає менш нагальним у порівнянні з минулими роками. Зараз, ми проводимо інтеграційні творчі заходи для всіх бажаючих, проводимо тренінги для жінок та молоді, беремо активну участь в розвитку громади. У діяльності своєї ініціативної групи ми акцентуємо увагу на вивченні та подальшому врахуванні потреб й інтересів членів громад (людей з інвалідністю, молоді, жінок, літніх людей, представників вразливих груп).

Участь у проєкті «Школа громадської участі-4» («ШОУ-4») допомогла мені розібратися у багатьох питаннях, знайти нові можливості для розвитку себе і людей, які мене оточують. Участь у тренінгу для тренерів подарувала мені можливість бути тренеркою. Наприклад, за тренінговою програмою Інституту соціокультурного менеджменту (ІСКМ) «Громадянська освіта жінок місцевих громад», я проводжу міні тренінги для жінок. Оскільки, жінкам, а особливо жінкам-переселенкам, важко побачити в себе лідерські якості. Такі якості потрібно в собі зрощувати. «Я-лідерка!» саме під такою назвою було проведено тренінги у Полтаві для жінок ВПО. З жінками ми розглядали принципи гендерної рівності, ознайомилися з терміном гендерної рівності, з правами, потребами та викликами жінок в нашому суспільстві, обговорили проблеми домашнього насильства в сім'ї та шляхи налагодження взаєморозуміння між

подружжям. Взагалі, тема тренінгу дуже цікава і актуальна, особливо для жінок-переселенок.

Наразі, ми прямуємо до перетворення нашої ініціативної групи у громадську організацію, що розширить межі нашої діяльності у допомозі вимушено-переміщеним особам, але більша увага буде надаватися саме роботі з молоддю.

Я рада долі, яка подарувала мені шанс познайомитися з ІСКМ, бути частиною проекту «ШОУ-4». Адже, для мене «ШОУ-4» - це реалізована можливість бути тренеркою; це сім'я, яка допомагає стати сильнішою і впевнено стояти на ногах; для мене це друзі, яких я знайшла на проєкті, ми тепер дружимо і співпрацюємо, а далі будемо реалізовувати спільні проєкти, оскільки це люди, які назавжди залишаться порч зі мною.

Лілія Гарбузюк

Ініціативна група «Полтава-Самодопомога»

м. Полтава

liliyapoltava2808@gmail.com

СОЦІАЛЬНА АНІМАЦІЯ В ЖИТТІ МІСЦЕВОЇ ГРОМАДИ

Ми поспілкувалися з громадськими активістками з Кіровоградської, Дніпропетровської та Івано-Франківської областей, випускницями «Школи громадської участі-1,2,3» щодо того, як вони впроваджують соціальну анімацію у себе в громадах.

Редакція: Як допомагає соціальна анімація у розвитку культури та громад?

Тетяна Шоколова (Кіровоградська область): Для мене розуміння самої соціальної анімації - це по-перше активізація, небайдужість і реалізація. Ми, перш ніж акумулювати, розвивати громади і розглядати будинки культури більш як центри місцевої активності - самі довго навчалися. Навчалися і в школі лідерів НДО, які реалізовували ще центри творчих ініціатив, потім в ІСКМ ми пройшли потужну підготовку в «Школі громадської участі», потім у нас був досвід навчання в українсько-польській школі анімації. Всі ці ступені вели до певного «Олімпу» розуміння активізації громади, спонукали та допомагали нам самим відчувати на собі, що ж таке центр місцевої активності, тому, ми почали з себе.

Спочатку ми навчалися, потім ми писали проекти, потім в рамках цих проектів навчали людей, анімували їх, оживляли. Разом ми шукали ці проблеми, вирішували їх. Зрозуміло, що ми першочергово класифікували знання і потім вже на підставі цих знань навчились писати проекти, і організовували певні заходи після цих навчань. Це був прекрасний досвід. Це все відбувалося на базі

нашого Будинку культури у м. Олександрія. І розумієте, ми ж не можемо проводити всі заходи в одному місці. Мені дуже сподобалась фраза наших тренерів (ред. тренери ІСКМ) - «Лідер тільки тоді має значення, коли він оточує себе лідерами».

Я виглядатиму не скромною, але мені здається, що в нашому районі дуже багато лідерів, тому що ми доклали великих зусиль для того, щоб ці люди відчували спочатку через знання, що вони багато можуть, а ж потім вони стали впливати на зміни в своїй громаді через певні згуртування, мобілізуючи процеси у своїх громадах. Відповідно, вони вже мають свій статус у громаді, тому що люди їм довіряють, вони представляють свої інтереси, наприклад, депутати місцевих рад.

Зараз ми більш звузили напрям підготовки наших клубних працівників, тому що в напрямку бібліотечної діяльності є дуже багато програм, зокрема, проектних програмах при бібліотечних системах, що розвивають і підтримують лідерів. Ми, першочергово, намагаємось зосередитися на установах культури, зокрема, зараз взяли новий напрямок - розвиток сільського зеленого туризму. На цей напрямок клубні працівники впливають через участь у навчаннях, розробці своїх сільських стратегічних планів на місцях і через заходи, які вони проводять. Наприклад, розповідають, як люди можуть визначати ресурси в селі. І це необов'язково саме фінансові ресурси, тобто формувати розвиток села через наявні ресурси у селі.

Лілія Павлюк (Івано-Франківська область): Соціальний аніматор у громаді потрібен задля пошуку шляхів розвитку культури. Вони є ковтком живої води для закладів культури.

Олена Кочанова (Дніпропетровська область): Я вважаю, що соціальна анімація є найголовнішою складовою для розвитку культури, закладів культури, формування культури в суспільстві в цілому, тим більше, для розвитку громади. Враховуючи мій закордонний досвід стажування з громадської та наукової діяльності, я для себе відмітила такі основні положення, що в Європі найбільше і найдовше, а сам Європейська спільнота вважає, що люди, які формують культуру (за всіма напрямки), так само формують смак, якість життя, етикет, поведіння в суспільстві. Саме через культурні масові заходи або через кінотеатри, театри, галереї, музеї, бібліотеки до людей доступуються і формують цінності.

Соціальна анімація дає саме такий інструментарій, який дозволяє в будь-якому місті, де б ти не працював і що б не робив в громаді, створювати умови для взаємодії людей, проведення заходів. Заклади культури та галузь культури побудовані на цих принципах. Крім того, в маленьких містечках саме заклади культури є такими центрами місцевої активності. А якщо їх ще немає, то тоді соціальна анімація, і навіть один активіст/соціальний аніматор може привернути увагу до цього закладу культури. Оскільки ніяке приміщення не є важливим, якщо туди не ходять люди. Якщо це культура для культури, то тоді яку користь вона дає суспільству?

Я вважаю і можу навести багато прикладів активістів, які працюють бібліотекарями, керівниками гуртків або будинків культури по всій Україні, коли вони отримали інструменти соціальної анімації, вони перетворили свої заклади на центри розвитку активності. Це спонукало до розвитку в самих громадах. В цих закладах люди і навчаються, і інформуються, відпочивають, роблять це набагато якісніше. Бібліотеки - якщо вони долучаються самі, або долучають громадських активістів чи соціальних аніматорів - починають жити. Вони починають бурхливе життя, до них приходить інтернет, приходять сучасні технології. І тоді на базі цих платформ які вже є, над тою інфраструктурою яка є, вона не руйнується, а навпаки стає ресурсом в громаді.

Соціальна анімація як раз робить все, для того щоб громада маючи якусь матеріальну технічну інфраструктуру базу почала залучати ще якісь ресурси, а якщо його немає, то його треба просто створити на базі громадськості активістів, і тих заходів які будуть і формувати громаду, і виводити її на новий рівень життя, включатись в ті сучасні процеси такі як децентралізація більш освіченими, і реформи всі сприймаються зовсім по іншому в тих громадах, де є такі люди, які володіють навичками соціальної анімації.

Редакція: А в загалі, як даний процес соціальної анімації сприяє розвитку громади?

Лілія Павлюк (Івано-Франківська область): Соціальні аніматори залучають жителів громади до закладів культури, до різних виступів, до різного роду фестивалів, концертів.

Редакція: Яку соціально значиму роль грають заклади культури у Вашій громаді?

Лілія Павлюк (Івано-Франківська область): Насамперед, вони працюють на культурний розвиток громади. Збирають різні традиції, звичаї і популяризують між іншими селами.

Тетяна Шоколова (Кіровоградська область): По-перше, Будинок культури став не просто творчою установою, а він став центром місцевої активності, який об'єднує людей навколо ідеї позитивних перетворень. Тобто, люди почали отримувати інформацію, що вони не тільки активні та талановиті, але вони ще можуть впливати на зміни, на процеси змін в громаді, знову ж таки через навчання та інформацію.

По-друге, у нас проводяться заходи, тренінги, фестивалі доброчинства. Зараз ще проводяться майстер класи по освоєнню комп'ютерних програм. Для нас важливо бути в тренді ІТ-технологій, тому що для налагодження комунікацій обов'язково треба мати ці знання.

По-третє, використовуючи можливості нашої організації, яка діє в тандемі з районним Будинком культури, ми проводимо заходи, які дають розуміння працівникам, що вони не просто працівники культури, а що вони аніматори, які повинні об'єднувати людей. Але, тут вже інше значення, не просто бути лідерами та підштовхувати людей, щоб вони самі визначали, що важливо для них в першу чергу, і таким чином я думаю що вони сприяють на містах і активізації людей, і пошуку ресурсів.

Редакція: Чи ефективна соціальна анімація при залучені громадян до заходів у закладах культури?

Лілія Павлюк (Івано-Франківська область): Я думаю що ефективна, тому що соціальний аніматор працює ніби то невидимо. Він шукає талановитих людей, і шукає платформу, для того-ж фестивалю. Знаючи, як можна залучити тих людей, які вміють співати, які вміють вишивати, які знають про лозоплетіння, бізнес в свою чергу, школи, клуби, церкву.

Редакція: У Вашій бібліотеці, які заходи ви проводите для активізації громади?

Лілія Павлюк (Івано-Франківська область): Ми більше займаємося масовими заходами, такими як диспути, бесіди на різні теми, діалог поколінь, до речі він у нас пройшов на високому рівні. Це був діалог різних поколінь, починаючи від ветеранів війни, учасників в АТО, учасників майдану та учнівською молоддю. Також ми проводимо різні відкриті мікрофоні, флешмоби на вулицях, площадках, літературні читання. Для любителів книг, таких гурманів-книголюбів ми знаходимо різну літературу (чекаємо не тільки на обласні знаходження, це ще один із фондів бібліотеки Ярослава Мудрого, Національної бібліотеки для дітей, там також отримуємо велику кількість літератури) створюємо для них різні літературні читання, цікаві книжкові виставки та інсталяції, які мотивують до читання. Такі заходи сприяють залученню жителів, дітей, молоді, літніх до бібліотеку. В свою чергу, бібліотека надає

для людей комп'ютерні курси, скайп-спілкування, навіть ті звичайні ксерокопії та презентації різні ми допомагаємо робити.

Редакція: На Вашу думку, які заходи треба проводити для більшого залучення людей?

Олена Кочанова (Дніпропетровська область): З мого особистого досвіду, дуже добре люди долучаються до екологічних проєктів, проєкти простого гатунку. Наприклад, прибирання вулиці або прибудинкової території, парку, в якому ми відпочиваємо, спортивно - розважальні заходи. Можна навіть екологічні квести робити, які і збирають велику кількість людей, і ознайомлюють з певною темою, і при цьому ще територія, на якій це проходить стає кращою, а саме чистішою і більш облаштованою. Благодійні концерти, вечори, форум-театри: і гарно час провели, і важливу тему підняли, познайомились, також дає можливість інтегруватись тим більш вразливим верствам населення, яких зараз дуже багато.

Тетяна Шоколова,
«Олександрійський районний благодійний інформаційно-консультативний центр», м. Олександрія Кіровоградська обл.
orbikc02@gmail.com

Олена Кочанова,
ГО «Персона», м. Павлоград Дніпропетровська обл.
kochanova.elena@ukr.net

Лілія Павлюк,
Публічна бібліотека с. Нивочин, ІваноФранківська обл.
lilja27@ukr.net

ШКОЛА ГРОМАДСЬКОГО АНІМАТОРА – ІМПУЛЬС ДО ЗМІН

*«Якщо хочеш змін, сам стань цією зміною»
Махатма Ганді*

Аби змінюватись самому і змінювати навколишнє оточення одного лиш бажання замало, потрібні знання, вміння та навички, або я би ще сказала - інструменти. Аби дати ці інструменти змін молоді Олександрійщини, наша громадська організація, Олександрійський гендерний інформаційний центр втілила в реальність проект «Вчимося діяти: Школа громадського аніматора», в рамках Всеукраїнської програми «Долучайся».

Тема громадської, соціальної анімації не є нова. Перш ніж написати свій проект, ми мали реальний приклад таких громадських організацій як Інститут соціокультурного менеджменту, центр громадських і культурних ініціатив «Тамариск». Реалізуючи один із попередніх проектів, познайомились з досвідом БФ «Волоський фонд розвитку громади» в цьому напрямку, саме вони і стали нашими партнерами.

Нас захопила сама ідея аніматорства, стилю життя, який дає можливість розкриваючи себе надихати інших тим, чим живеш сам. Оволодівши технологією анімації громадської діяльності громадський активіст передусім розвиває громаду через реалізацію власної ініціативи. На мою думку, сьогодні саме цих навичок не

вистачає молодим активістам аби реанімувати громадськість, об'єднати, зініціювати, спонукати до дії, розвивати свої громади.

Ми, це команда проекту, вирішили почати з того, аби зорганізувати, визначити місце, своєрідний майданчик комунікації, де молодь нашого району може збиратися, вчитися, спілкуватися. В результаті на базі центральної районної бібліотеки відкрито Школу громадського аніматора, за кошти проекту обладнано інтерактивною дошкою.

Приміщення важливо, але все ж головне, хто там буде вчитися, а це – молодь, віком від 14 до 35 років. Молодь прагне і не боїться змін, відкрита до діалогу, перспективна, але не завжди впевнена в собі, потребує підтримки, знань. Саме на ці цілі і було спрямовано наш проект.

Аби підвищити впевненість в собі, напрацювати вміння знаходити однодумців, донесення до інших своїх ідей, в нашій школі ми вчилися ефективної комунікації. Коли є ідея вирішення проблем, однодумці, прихильники, але не вистачає фінансової підтримки, допоможе вміння проектного менеджера. І ці якості ми в школі здобували.

Наші партнери, БФ «Волоський фонд розвитку громади», приїхали до нас, аби під час експертного навчання розкрити поняття і пояснити на прикладах, що є лобіювання, адвокація, адвокаційна кампанія.

Знання здобували не лише учасники школи. В рамках проекту команда ІСКМ для членів нашої організації провела тренінг з

організаційного розвитку. Інститут соціокультурного менеджменту надали методичний посібник «Стратегічне планування діяльності НДО» як інструмент ефективної роботи у громаді.

Проект тривав сім місяців і на сьогодні в результаті, в Школі громадського аніматора сформувалась команда з 30 вмотивованих молодих активістів, що не лише прагнуть змін, а вже сьогодні здобуті знання і навички намагаються втілювати в життя, шляхом написання проектних пропозицій спрямованих на вирішення проблем місцевих громад.

Молодь отримала можливість відчувати свою приналежність до місцевої громади, ідентифікувати себе з нею, бути відповідальним за ту дійсність, яка їх оточує. В трьох населених пунктах Олександрійщини ухвалено рішення щодо організації Молодіжної ради, в якості консультативно-дорадчого органу при Приютівській селищній раді, Войнівській, Косівській сільських радах.

В рамках проекту Молодіжні ради сформувалися і вже починають працювати, але наша організація в деякій мірі відчуває свою відповідальність за подальше їх функціонування. На наступному етапі, післяпроектному, плануємо знайти чи то громадські організації, або ж конкретних людей, які теж розвивають або ж працюють з молодіжними радами.

Було би добре мати контакти цих людей, аби обговорити можливості обміну досвідом, партнерства, написання спільного проекту. Прочитати інформацію про досвід роботи то добре, але ми б хотіли аби наша молодь мала можливість поспілкуватись з

членами молодіжних рад, побачити їх здобутки, послухати історії невдач і розчарувань, якщо вони були. Плануємо писати проект, що включатиме конкурс молодіжних ініціатив, аби молодь відчула смак корисної дії, повірила в результат.

Адже першооснова всіх змін, це віра в те, що саме ми є тією зміною. Немає нічого неможливого. Як говорив Генрі Форд «я цього хочу, значить це буде».

*Любов Кан,
ГО «Олександрійський гендерний інформаційний центр»,
м. Олександрія, Кіровоградська обл.
alexbibl4@gmail.com*

«Я ПРИЇХАЛА З ДОНБАСУ І ХОЧУ БУТИ КОРИСНОЮ ДЛЯ СВОЄЇ КРАЇНИ»

В лютому 2015 року я була вимушена переїхати з Донбасу до м. Олександрія Кіровоградської області. Спочатку я допомагала Копилову Едуарду, пастору Християнської церкви «Нове покоління», який разом з родиною теж переїхав до м. Олександрія з м. Брянка Луганської області. Але побачивши потребу вирішення соціальних проблем громади, разом з активістами міста та переселенцями в лютому 2017 року, ми створили громадську організацію «Центр громадської активності «Перемога»». Очолював організацію спочатку молодий лідер, випускник проекту Інституту соціокультурного менеджменту «Школа громадської участі-3» Віталій Іванков. Потім головою організації обрали мене. Мій досвід громадської діяльності понад 20 років став у нагоді. Головна мета нашої організації – активізація громади, розвиток культурного життя на мікрорайоні «Перемога» м. Олександрія.

Ми розпочали діяльність, відроджуючи роботу будинку культури, який є приватною власністю і вже 4 роки стояв закритий. Ми взяли цю будівлю в оренду на три роки. Починаючи з першого року нашої діяльності на базі будинку культури ми почали залучати талановитих людей з громади до гурткової роботи. Зараз тут співає хор ветеранів «Сузір'я», грає ретро-ансамбль та рок-музиканти, працюють гуртки англійської мови, вокалу і театральний молодіжний гурток, переселенці зробили кімнату для допомоги

«Скриньку добра», є дитяча ігрова кімната, кімната церкви «Нове покоління», є музична студія.

Велику роботу провела місцева активістка Олена Деревенець. Вона вклала кошти своєї родини для створення фітнес-клубу й обладнала кімнату, придбала знаряддя. Тепер тут займаються жінки, проводяться заняття з брейкдансу та східних танців для дітей. Також у будинку культури існують інші гуртки за підтримки благодійних коштів відвідувачів, донорів та влади. На одній із сесій міської ради було прийнято рішення передати на рахунок організації 30 тис. гривень для встановлення охоронної сигналізації, проведення Wi-Fi та оплати витрат на електроенергію, адже кімнати опалюються електрообігрівачами. Нам надали донорську допомогу громадська організація «Крим-SOS», агентство ООН у справах біженців. Наша активність привернула увагу цих організацій, ми отримали обладнання на суму 25 тис. гривень для розвитку гуртків, створення кінотеатру, проведення масових заходів, тренінгів. Крім того, великою радістю було фінансування ремонту даху будівлі будинку культури. Ремонтні роботи ще не закінчилися, але ми вже шукаємо фінансування для ремонту фасаду.

В подальшому ми плануємо розвивати соціальне партнерство, щоб навчити школярів, безробітних та підприємців тому, як можна займаючись бізнесом вирішувати соціальні проблеми. З цією метою ми запросили на 2 роки волонтера з корпусу миру США, з яким зараз розробляємо проекти для фінансування «Школи соціального підприємництва». Вівек Алтурі 5 років працював менеджером в

компанії IBM (американська електронна корпорація), має великий досвід проектного менеджменту. Він допомагає вивчати англійську мову в школі №10 та нашому клубі англійської мови, консультує міські органи влади, громадські організації та бізнес структури. А також допомагає розвиватися нашій організації.

Сподіваємося, що завдяки такій співпраці наша організація буде більш корисною та сталою, а наша країна сильнішою. Я приїхала з Донбасу і хочу бути корисною для своєї країни. Я впевнена, що чим сильніша буде наша громада, тим скоріше закінчиться АТО, буде мир і злагода.

Валентина Чугуєвець,
*ГО «Центр громадської активності «Перемога»,
м. Олександрія, Кіровоградська обл.
Biologval1981@gmail.com*

«КОРОНА КАРПАТ»

Цього року відбувався уже VII фестиваль. Зазвичай всі локації цього фестивалю відбуваються у дорогих та респектабельних готелях та кінотеатрах містах. Але цього року використовуючи знання та методичні прийоми отримані на тренінгах ІСКМ, вдалося погодити, що один із заходів міжнародного фестивалю буде відбуватися в URBAN бібліотеці Трускавця. Адже кінофестиваль – це не тільки показ фільмів. Це і можливість живого спілкування з режисерами, продюсерами, акторами, сценаристами.

Бюджетна бібліотека не може собі дозволити спеціально запросити таку кількість знаменитих гостей, щоб пересічний мешканець зміг у легкій невимушеній, майже домашніх умовах поспілкуватися із знаменитостями. Тому нам вдалося використавши ресурс фестивалю, запросити до бібліотеки знаменитих людей, отримати додаткову рекламу бібліотеки і підняти її престиж та значимість.

В листопаді 2018 року в URBAN бібліотеці пройшли зустрічі спілкування з письменником Андрієм Кокотюхою, що вже написав 69 книг, а по його роману вже знятий однойменний сучасний художній фільм «Червоний», та із кінорежисером і актором Борисом Савченком. Відвідувачі бібліотеки мали унікальну нагоду поспілкуватись, задати питання та отримати автографи.

Перша наша співпраця із кінофестивалем «Корона Карпат» видалася досить вдалою. Тому маємо надію, що і в майбутньому

будемо пропонувати локацію URBAN бібліотеки, як частину великих міжнародних заходів.

Адже такі заходи в нашій бібліотеці дають можливість пересічному мешканцю Трускавця, що не має можливість купити дорогих квитків, безкоштовно поспілкуватися із знаменитостями кіно і доторкнутися до великого мистецтва.

Віра Савка,
URBAN бібліотека,
м. Трускавець, Львівська обл.
savvir3@gmail.com

СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА БІБЛІОТЕКУ

На базі Герцаївської ЦРБ за рішенням ініціативної групи бібліотекарів була створена «Школа молодого бібліотекаря».

В роботі Школи беруть участь бібліотекарі, волонтери, які зацікавлені у вирішенні проблем, що входять у сферу діяльності Школи. Школа проводить свою діяльність на основі планів роботи. План роботи Школи може передбачати: організацію і проведення дискусій, семінарів та інших заходів масового характеру з найбільш актуальних питань; підготовку публікацій різного характеру і призначення; Школа проводить збір і обробку інформації за відповідною тематикою, веде інформаційне, бібліографічне і консультативне обслуговування. «Школа молодого бібліотекаря» допомагає молодим фахівцям бібліотечної справи розкрити і розвинути свої здібності, швидко та легко адаптуватися у професійному бібліотечному середовищі, спрямування молодіжного потенціалу на формування позитивного іміджу бібліотек загалом та бібліотекаря зокрема, підвищення престижу бібліотечної професії шляхом реалізації креативних інноваційних змін у бібліотек.

Місією Школи молодого бібліотекаря є всебічне сприяння професійному розвитку бібліотечної молоді, підтримки їхніх ініціатив та професійної активності як одного з головних чинників якісного розвитку бібліотечної справи України та формування демократичного інформаційного суспільства. У Школі займаються

15 бібліотекарів. Під час заняття Школи активно використовувалися сучасні електронні технології: відеоролики, відеопрезентації, онлайн-міст. Так, Ражик Лідія, провідний бібліотекар Рівненської обласної бібліотеки для молоді взяла участь в онлайн-мостві «Сучасний бібліотекар - сучасна бібліотека», та Вечернюк Тетяна завідувач бібліотеки с. Богдан, Рахівського району, Закарпатської обл. надіслала відеопрезентацію «Бібліотечний привіт з Карпат. Досвід роботи бібліотеки с. Богдан».

На Школі молодого бібліотекаря розглядалися наступні питання та теми:

- Практичні поради «Нове покоління послуг – нове покоління бібліотекарів», «Проекти та програми як умови успішної діяльності бібліотеки» (Марку А., заступник директора Герцаївської ЦБС по роботі з дітьми, керівник молодіжної секції ЧОВ ГО «УБА»);

- Інформація «Сучасна бібліотека в правовому полі», рекомендаційний виступ ««Бібліотека і молодь: пошук нового стилю» - обласний ярмарок бібліотечних проєктів з питань обслуговування молодих користувачів та «Краща сільська бібліотека» - обласний конкурс» (Мігай О., директор ЦБС);

- Консультація «Бібліотечний блог – сторінки фахового зростання та залучення нових користувачів»(Амаріє М., редактор відділу КіО ЦРБ);

- Огляд «Інформаційні сервіси бібліотек за кордоном: сучасні тенденції розвитку» (Герасим М., бібліотекар бібліотеки с. Тернавка);

- Консультація «Виклик часу: розвиток інтересу до читання та книги» (Апетрі Л., завідувач бібліотеки с. Дяківці);

- Фахові поради «Навіщо читати книжки?» (Андрус Т., завідувач бібліотеки с. Куликівка).

Ксьондзик Катерина (викладач спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа») запросила абітурієнтів, батьків на «День відкритих дверей» 24 лютого 2018 року в Чернівецький обласний коледж мистецтв ім. С. Воробкевича, спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

З метою популяризації літератури про рідний край працівники бібліотеки використовують різні форми роботи, серед яких є традиційні, а також нові. Багато цікавого та корисного дізналися через відеоподорож «Герцаївщина - край чудовий», жваво обговорили питання «Сучасні підходи до організації краєзнавчої роботи». Через жваву дискусію про краєзнавчих письменників та діячів культури, продекламували їхні вірші та на кінець зустрічі заспівали пісню визнану на весь світ «Червону Руту» В. Івасюка.

В бібліотеках Герцаївського краю в напрямку популяризації літератури з питань краєзнавства багато зроблено, але багато ще належить зробити. А це – задоволення читацьких запитів, залучення нових користувачів, виховання любові до рідної землі.

Анжела Марку,

Герцаївська ЦБС, м. Герца

Чернівецька обл.

marcuanjela@gmail.com

БІБЛІОТЕКА – СКАРБ ДЛЯ ГРОМАДИ

Приютівська бібліотека філія широко впроваджує знання, набуті в «Школі громадської участі -4». А саме, в роботі молодіжної ради селища Приютівка, яка зібрала в своє коло - молодих, креативних учасників, це і вчителі, художниця, священник. При Приютівській бібліотеці-філії проходять волонтерські навчання англійської, зустрічі зі священником тощо, засідання молодіжної ради, щодо розвитку культурних традицій селища.

Майстерня творчості: «Золоті рученята – моїх онучаток» - сімейні цінності, виплекані українським народом, залишаються сенсом життя кожного покоління українців. Кожен з нас впевнений в тому, що наші онуки є найкращими, найталановитішими, найкрасивішими!

Для того, щоб покоління Приютівських дідусів та бабусь мало можливість сповістити про це цілий світ і висловити свою любов до своїх онуків, Приютівська бібліотека-філія спільно з Цукрозаводським Будинком культури провели захід: майстерня творчості «Золоті рученята-моїх онучаток». На заході були присутні дванадцять бабусь, п'ятеро з яких похилого віку і молодші, а також їхні внучата та правнучата віком від 3-х до 11 років.

Під керівництвом керівника гуртка: «Умілі ручки» С.О. Верпеки діти разом з бабусями виготовляли з природного матеріалу поробки, а саме лебедя та квітку. Під час роботи бабусі ділилися з маленькими умільцями розповідями про те, яким було

їхнє дитинство. Л.Ф Швець розповіла , як виготовляла ляльки з підручного матеріалу, Л.К. Шкуренко прочитала авторський вірш, Р.В. Верпека розповіла, які смачні пиріжки випікає, Н.І. Кондратьєва прочитала дітям вірш Л. Костенко, Т.І. Бакуменко презентувала гарні рядки авторського вірша, В. Д. Безкровна розповіла, як з дітками виготовляла іграшки-саморобки для лялькового театру, В.В. Власенко також навчала своїх дітей виготовляти вироби з природного матеріалу, О.О. Думановська також ділилася спогадами про дитинство. Діти з задоволенням слухали розповіді бабусь та виготовляли вироби. Вироби вийшли гарними.

На завершення заходу всіх присутніх, організатори пригостили солодощами та фруктами, а одна з бабусь Л.Ф. Швець почастивала і дорослих і дітей млинцями та смачним варенням.

Дуже цікаво пройшла година духовності: «Покрова – берегиня роду», присвячена Святу Покрови Пресвятої Богородиці, Дню українського козацтва та Дню захисника України, яку організували працівники Приютівської бібліотеки – філії, Цукрозаводського БК та члени Приютівської молодіжної ради. Запрошений на годину духовності священник Василь - Храма Георгія Побідоносця, пронизав усіх присутніх до глибини душі своєю розповіддю про свято Покрови Пресвятої Богородиці, історію появи свята в християнському та народному календарі. Покрова вважалася покровителькою козаків. Щорічно з великою урочистістю вони святкували це свято на Січі у своєму головному храмі Святої Покрови. Свою розповідь священник Василь, ще й доповнив

відеорядом та в свою чергу запросив присутніх на молебень про захисників Вітчизни. Так, як 2018 Рік Божого Слова – ця зустріч зі священником, була добра нагода для присутніх відкрити глибини власної віри, глибше пізнати Слово Боже та жити згідно Нього.

Дуже цікаві запитання, саме стосовно Слова Божого було чути від члена молодіжної ради К. Бацман, на які впевнено давав відповідь молодий священник. Так, як 14 жовтня в Україні також відзначаємо День захисника України та День Українського козацтва, завідувача Цукрозаводським Будинком культури Г. Замараєва вручила присутнім хлопчикам значки козачат. А завідувача бібліотеки-філії Н. Солдатенко розповіла про те, що юнаки та чоловіки нашого селища мужньо захищають Україну. Підготувала та показала відеоряд: «Славні сини Приютівки» в пам'ять про загиблих Д. Хрієнка та Є. Танковського.

Традиційно цікаво пройшла презентація книжкової виставки: «А ми тую козацьку славу збережемо». На закінчення заходу усіх присутніх організатори пригостили солодощами та чаєм.

В своїй роботі ми використовуємо новітні інформаційні технології, створюємо презентації. Завдяки тісній співпраці закладів освіти, медицини та культури, жителями селища, робота бібліотеки стає більше плідотною.

Багато бажаючих долучитися до добрих справ і не тільки серед молоді, а й людей похилого віку. Жінки похилого віку запропонували створити жіночий клуб: «Майстриня», де вони матимуть змогу обмінюватися своїми захопленнями (вишивкою,

поезією, кулінарія тощо). Уже перша зустріч відбулася, присутні майстрині поділилися секретами вишивання бісером.

Дуже вдячні тренерам «Школи громадської участі -4» за знання, досвід польських колег, які Ви надали нам на тренінгах, а ми в свою чергу використовуємо в роботі.

Наталія Солдатенко,
бібліотека-філія Приютівської ОТГ,
Олександрійський район, Кіровоградська обл.
nsoldatenko05@gmail.com

SPEAKING CLUB У НОВОМУ БУЗІ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Громадська організація «Флокс» у м. Новий Буг Миколаївської області працює зовсім небагато років, але намагається об'єднати жителів задля позитивних змін. У жовтні 2018 року на чолі з президентом організації Ольгою Дябло та її колегами, було реалізовано проект Speaking Club (з англійської Розмовний клуб), в рамках якого до м. Новий Буг завітав волонтер з Великобританії Джон Крістофер Футтіс. Про те, що до міста їде волонтер з Великобританії оголосили у місцевій газеті та запросили всіх бажаючих безкоштовно відвідати Speaking Club. Партнерами проекту стали Новобузька центральна районна бібліотека та Новобузька гімназія. В перший день в приміщенні бібліотеки зібралося близько 80 осіб. Відбувся 3-х годинний розмовний марафон виключно англійською мовою. Вікова категорія від 11 до 57 років. В основному це школярі та студенти, були також викладачі, підприємці, бібліотекарі, і просто активісти. На захід діти прийшли після шкільних занять, були дещо втомлені, але цікавий співрозмовник Джон так всіх захопив, що залишати захід ніхто не хотів.

На наступний день в приміщенні бібліотеки проводилася зустріч волонтера зі студентами аграрного коледжу. Обговорювали питання щодо бачення свого майбутнього, пізнання світу. Також Джон завітав до Новобузької гімназії, по дорозі знайомлячись із

містом. Джон встиг зустрітися і провести бліц-спілкування з учнями 8 – 11 класів.

Після закінчення дводенного розмовного марафону Джон повернувся в центральну районну бібліотеку. Працівники бібліотеки два дні гостинно зустрічали волонтера і брали участь в Speaking Club. Бібліотека дуже сподобалася гостю, адже, як з'ясувалося він великий шанувальник читання саме паперової книги. Також було проведено планування подальших тренінгів в рамках проекту Speaking Club, з урахуванням даних вікових груп і рівня знання мови.

На такий результат ніхто не розраховував, чесно кажучи, він приємно здивував. Така кількість добровільних учасників показала, що це дійсно актуальний проект, який є сенс продовжувати. Також було встановлено високий рівень знань мови у гімназистів. Особливо приємно чути позитивні відгуки від дітей. Надалі планується розширення проекту з запрошенням ще 2-х волонтерів-іноземців організації з різними акцентами (Австралія і США). Так само будуть залучатися ресурси місцевої влади для відшкодування проїзду, проживання та харчування волонтерам.

Ольга Дябло,

ГО «Флокс»,

м. Новий Буг, Миколаївська обл.

olga.dyablo@ukr.net

СПІЛЬНІ ЗУСИЛЛЯ - ДЛЯ УСПІШНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАДИ!

А хто точно знає, що потрібно для того, щоб громада була успішною і розвивалася? В кожного своя думка, свої пріоритети та власні плани, щодо покращення чи вирішення проблем. Зараз в Україні така тенденція роботи «Для людей – без людей!». Я працюю в бібліотеці і в громадському секторі більше 10 років, і бачу, що така робота не є ефективною. А, яка ж ефективна, запитасте ви? Спільна робота. Влада, бізнес і громада – спільними зусиллями для успішного розвитку громади. Вже є такі позитивні приклади, але здебільшого, в громадах працюють, як в тій байці - всі тягнуть, але в свою сторону.

В Україні дедалі більше успішних громад використовують методику картування для того, щоб вивчити та розвинути свій потенціал, для подальшого успішного розвитку. Так зване, картографування громади - прекрасний інструмент, який дозволяє кожному жителю міста чи то невеличкого села створити загальну візуальну карту свого локального ком'юніті, позначити на ній позитивні та проблемні аспекти. Саме про цю методику, про цей інструмент і піде мова.

За мету собі я ставила: виявити, дослідити всі наявні та потенційні ресурси, зробити візуалізацію, задля демонстрації справжнього потенціалу громади та успішного її розвитку. Робота з

різними категоріями населення. Знаходження всіх аспектів співпраці.

Про метод картування громади як інструмент роботи, я дізналася під час навчального тренінгу в рамках проекту "Участь через залучення», який проводився ІСКМ (Інститутом соціокультурного менеджменту). Всі заходи які проводить ІСКМ та на яких я була, дійсно змінюють свідомість, відкривають очі, надихають, окриляють, та показують світло в кінці тунелю. Ось після чергового тренінгу, мене запросили на круглий стіл до Дня молоді, який проходив за участі голови та заступника об'єднаної громади (ОТГ) спільно з молоддю, на базі Приютівської селищної ради. В ході заходу, було обговорено проблеми молоді в нашій ОТГ, голова розказав про плани на майбутнє, та дав змогу всім висловити свою думку та запропонувати ідею. Я запропонувала створити молодіжну раду об'єднаної громади з планом діяльності та навіть своїм невеличким фінансуванням. Також запропонувала провести навчання для молоді та депутатського корпусу з картування. Про цей інструмент я більш детально розповіла заступнику об'єднаної громади з гуманітарних питань, начальнику освіти, молоді і спорту, культури та туризму Чемерис Ірині Анатоліївні, і вона запропонувала провести навчання для культпрацівників ОТГ, щоб вони використовували даний інструмент в своїй роботі.

Тож перше навчання було проведено під час наради в Олександрійському районному будинку культури для 17 культпрацівників. На першому етапі роботи була теоретична

інформація. Цільова аудиторія дізналася про метод картування, для чого він, як його робити і також були наведені успішні приклади по проведенню картування громади. На другому етапі роботи, була групова робота. Вона полягала в тому, що учасників було поділено на три групи і вони повинні були зробити картування населеного пункту. І на третьому етапі свої мапи треба було презентувати.

Всі учасники активно працювали, мені сподобалися їх результати, і було видно, що вони зрозуміли, як це робити. Проте в кожній з трьох команд, як і в справжній громаді, були люди яким важко було працювати в команді, знаходити слова для спілкування, вони твердо стояли на своєму, або просто пасивно спостерігали за роботою інших учасників. Була така команда яка, яка зробила три населені пункти, замість одного як було у задані. Я, як модератор, намагалася допомогти налагодити зв'язка між всіма учасниками групи. Бачу чи, що команда зупинилася, то задавала запитання, і відповіді наштовхували їх на подальшу роботу. Завершальним етапом мого навчання було домашнє завдання, всім учасникам додому було задано зробити картування своєї громади. Візуалізація та опис. Після того як кожен зробить картування громади, ми зберемося і всі разом зробимо картування Приютівської ОТГ.

Моя активна життєва позиція, була оцінена. На черговому засіданні при селищній раді, було вирішено створити «Креативну групу», до якої входили люди «Крейзі» - і я є її членом. Метою групи є подача ідей та написання проєктів, участь в конкурсах і т.д.. Окрім того, що я є членом групи, я допомагаю налагодити комунікацію,

створила креативну групу у вайбері, що допомагає на відстані вирішити питання.

Оскільки я культпрацівник та житель новоствореної громади, то теж мала зібрати групу та виявити всі наші ресурси. Для як найкращого виявлення ресурсів, група формувалася з різних категорій населення, серед яких сільський депутат, вихователі дитячого садочка, культпрацівники, безробітні, пенсіонери, приватні підприємці, медичні працівники та інші. Перед початком нашої роботи, я використала метод рефлексії для того, щоб налаштувати всіх учасників на продуктивну роботу. Після цього, звісно, розказала та наочно продемонструвала, що це таке «Картування» та для чого його робити нам. Спочатку чесно скажу, було важкувато, адже присутні до кінця так і не зрозуміли, яка користь буде нашому населеному пункту, але робота продовжувалася. Всі активно, відразу пропонували, щось нове, а давайте, і ще оте давайте, а давайте відкріємо таке як в отих. Люди захопилися і карта була готова. Але, яка користь від карти якщо не буде відповідних дій. Робоча група відразу перейшла в наступ. Всі учасники між собою розділили завдання, які в ході роботи я записувала окремо, визначилися з датами і почали їх втілювати в життя. Я запропонувала провести анкетування, розробила анкету, роздрукувала, провела опитування та зробила аналіз. Про цю анкету я також дізналася під час навчального тренінгу в рамках проекту «Участь через залучення», який проводився ІСКМ. В анкеті було всього три запитання. Ця анкета також є частиною картування, адже

її результати сміливо можемо наносити на карту. Особисто я ходила попід селом, з двору в двір, задля того щоб провести це опитування. Серед опитаних було більше 80 осіб, одні відразу йшли на контакт, інші говорили, що мені нічим більш зайнятися, треті не хотіли говорити і приймати участь в анкетуванні. Але все-таки результати є. Окрім результатів, в мене є досвід проведення анкетування.

Під час анкетування в мене виникла ще одна ідея. І я написала звернення до депутата нашого села, щоб він посприяв вирішити питання облаштування контейнерних майданчиків для впровадження роздільного збору відходів. І знову ж таки, про такий інструмент як депутатське звернення я теж дізналася від Леоніда Жовтила під час навчального тренінгу в рамках проекту "Участь через залучення», який проводився ІСКМ. Звернення було підписане 44-ма жителями Березівки, передане депутатові, який має винести це питання на сесію селищної ради, а ми в свою чергу, чекаємо позитивного результату нашої роботи.

На даний час, це коротенький звіт про мою діяльність, але плани є, робота продовжуватиметься. Коли я починала, іноді сама не до кінця вірила, що вийде, але результати надихають. І як говорить Ліна Костенко: «Кожен фініш, це по суті старт», - і це саме про мене. Вірте в себе, і все вийде!

*Зіненко Анжела,
Березівська бібліотека-філія,
с. Березівка, Кіровоградська обл.
berezivska1@gmail.com*

СПРАВА СПІВВЛАСНИКІВ

Всіх в тому чи іншому обсязі цікавить питання власності. Не завжди його розуміють в повному обсязі, особливо співвласники багатоквартирних будинків. Сьогодні в Україні відбувається процес зміни форми управління багатоквартирними будинками (БКБ). Існує думка, що висотні будинки часто виступають джерелами депресії містян. В них концентрується величезна кількість людей (в одному будинку часом можна поселити жителів кількох сіл), це впливає на стиль відносин між ними. Такий тип житла продукує емоційну роз'єднаність людей, сприяє розвитку безособових, холодних контактів між людьми. У цьому світі (який стали називати «кам'яними джунглями»), незважаючи на багатолюдність, людина починає відчувати себе самотньою і беззахисною. Один із наслідків – порушення прав людини при отриманні житлово-комунальних послуг та неспроможність їх вирішити разом.

Щоб впливати на такі ситуації, громадська організація «Наш дім – Слов'янськ» розробляє і пропонує «кейси» з типовими ситуаціями порушень прав власника житла. Кейси, є найбільш регламентованою формою передачі досвіду. При вивченні «кейса» створюються умови для осмислення свого права власності. Наша організація використала в своїй роботі методичний інструментарій ГО «Інститут соціокультурного менеджменту» (ІСКМ). Розглядаємо шляхи і способи побудови відносин з управителями, органами місцевого самоврядування. При виникненні питань типу - «для чого вам це потрібно?» - звертаємо увагу на прості практичні мотиви, підтримуючи

інших – ми допомагаємо собі, допомагаємо об'єднатись для вирішення проблем конкретного будинку щоб Ви, як співвласники відчули на собі можливість ефективно управляти своїм майном і розвиватися. З часом, маючи досвід розвитку власного будинку, може з'явитися інтерес і до розвитку всього міста під назвою Слов'янськ, який є нашим загальним будинком, як і країна Україна. Наша організація вже має досвід у цій сфері і ми готові до співпраці.

Проект «Справа співвласників» здійснюється з метою допомоги різним категоріям мешканців будинку усвідомлювати і напрацьовувати шляхи для вирішення актуальних проблем життя будинку; задоволення інтересів співвласників БКБ як невід'ємної складової громади міста. Цільовою аудиторією проекту є співвласники багатоквартирних будинків міста Слов'янська. Кількість учасників – 400 осіб. Проект реалізується на базі ГО «Наш дім – Слов'янськ». У якості центрів локальної активності розглядаємо подвір'я житлових будинків, де здійснюється процес нашого супроводу.

Аналізуючи ситуації, напрацьовуємо спільні рішення щодо залучення мешканців до співпраці з приводу побудови належних відносин власності в багатоквартирних будинках. Впроваджуємо місію – розвиток небайдужих громадян для якісних змін у місті. Захід проходив і проходить поетапно:

1. Вивчали потреби, пов'язані з необхідністю переосмисленню управління своїми будинками (наприклад, влаштовували тематичні заходи «День нашого двора»).

2. Шукали небайдужих людей та розмовляли з ними про необхідність об'єднання для вирішення нагальних проблем як будинків де вони мешкають так і міста в цілому.

3. Надаємо супровід тим, хто вже це зрозумів, вибудовує договірні, правові відносини, наводять в будинках порядок, підтримують в належному стані конструкції.

4. Пояснюємо тим, хто досі чекає на депутатів, якогось «дядю», які нібито прийдуть і просто так допоможуть будинку, обґрунтовуємо чому цього не варто робити. Показуємо, як укласти договір про надання послуги з управління багатоквартирним будинком. Це не простий етап, тому, що більшості чомусь постійно щось заважає. Найпоширеніша відповідь – це відсутність часу, тому - намагаємось «підштовхнути» людей до способів вирішення болючих питань з погляду на те, а що буде далі?! Бо події останніх років доказують вірність ствердження – якщо ми не користуємось своїми правами, то ними активно користується хтось інший.

5. Орієнтуємо на активну участь у вирішенні проблем управління БКБ. Саме тому шукаємо способи вирішення проблеми, в тому числі долаючи проблеми комунікації між людьми, не «смакуючи» причини бездіяльності ледачих співвласників. Тим самим привчаємо мешканців до відповідальності за своє загальне майно. Саме для кращого спілкування одного з одним, з представниками громадських об'єднань, влади, громадян з активною життєвою позицією для вирішення нагальних проблем та розвитку і була започаткована ідея про осмислення прав співвласника. До неї може приєднатись кожний, хто готовий активно співпрацювати, по мірі можливості.

б. Спілкуючись зі співвласниками акцент робиться на комунікативну сторону, а саме - обмін інформацією зі споживачами житлово-комунальних послуг, про форми управління будинком, про те як є, і як повинно бути за законодавством. Перед набуттям чинності Закону України «Про житлово-комунальні послуги» якомога більше поширювали інформацію про нові правила.

Були розглянуті: моделі організації договірних відносин з надання житлових послуг; модель організації договірних відносин співвласників багатоквартирного будинку шляхом голосування на загальних зборах; порядок прийняття рішень співвласниками і укладання договору.

В результаті роботи над даним питанням ми акцентували увагу учасників проекту на таких моментах:

1. Договори про утримання будинку, що були укладені до введення в дію (до 10 червня 2018 року) Закону «Про житлово-комунальні послуги» зберігають свою силу до укладення договору з управителем. При цьому, в Законі чітко прописано, що договори продовжують діяти саме до моменту укладення договору з управителем. Тому наголошуємо на можливості укладання договору на кожний будинок, чого раніше не було. Звертаємо увагу на додатки договору, які є невід'ємною його частиною відповідно до Правил надання послуги з управління багатоквартирним будинком та Типового договору про надання послуги з управління багатоквартирним будинком (Постанова КМУ №712 від 05.09.2018р.). А саме це: додаток 4 «Вимоги до якості послуги з управління будинком»; додаток 5 «Кошторис витрат на утримання будинку та прибудинкової території».

2. Органи місцевого самоврядування (ОМС) втратили повноваження щодо затвердження тарифів на утримання будинків, а отже за такими договорами не може бути підвищено вартість утримання будинку.

3. Існує можливість для виконавчого органу місцевої самоврядування провести конкурс на призначення управителів для багатоквартирних будинків, в яких до 1 липня 2016 року співвласниками не було прийнято рішення про обрання форми управління (створення ОСББ або самостійно обрано управителя).

Робота в рамках цього проекту мала декілька складних частин. Про одну з них ми згадували – це пасивність людей, інша ж - це певна складність предмету - власне, нових форм роботи з власністю. Необхідно було вивчити закони, отримати розуміння теми, пояснити це людям. Мали епізоди боротьби з конкурентами, адже управління будинком – це і бізнес також. Проект було сприйнято активною частиною співвласників з розумінням, увагою та усвідомленням необхідності дій.

Методичні матеріали ІСКМ стали у нагоді, коли ми аналізували рівні активності громадян – співвласників. Вийшло, що співвласники - це ті ж споживачі, які охоче використовують різні форми участі у громадському житті, долучаються до громадської діяльності тоді, коли це відповідає їх потребам чи інтересам. В своїй роботі ми залучали громадських діячів, які ставили суспільні інтереси вище індивідуальних, керувались потребою громадської діяльності, знають проблеми співвласників та шляхи їх вирішення.

Згадуючи класифікацію Шеррі Арнштайна, яку засвоїли на тренінгах ІСКМ з децентралізації, проводили «терапію» інформування, консультуючи на підставі законодавства, враховуючи думки про партнерство з налаштуванням на подальші процеси супроводу щодо взаємин співвласників з владою. Використовували консультації з громадськістю, мітинги, брали участь у круглих столах, інформаційних зустрічах, загальних зборах громадян за місцем проживання, де методично доводили правові «делікатеси» і можливості подолання бар'єрів влади. Під час підготовки і проведення проекту використовувалися різні засоби комунікації (газету «Славянские ведомости», групи у Facebook та сторінки локального спрямування, зустрічі, інформування, консультації ініціативних груп для проведення інформаційних та установчих зборів, їх супровід).

Наша організація наголошує - у кожного є право і можливості бути не просто мешканцями, а справжніми господарями своїх будинків, створювати ментальність власника, розпочинати об'єднання на простих рівнях.

Фьодор Руденко

*ГО «Наш дім – Слов'янськ»,
м. Слов'янськ Донецька обл.
fodor.rudenko@gmail.com*

ЗАКЛАД КУЛЬТУРИ – МІСЦЕ ДЛЯ ЛЮДЕЙ СЬОГОДНІ І ЗАВТРА. МИНУЛІ УСПІХИ ЦІКАВІ ТІЛЬКИ АРХІВАМ

Я працюю художнім керівником в Народному домі* в селищі Липівка, що на Львівщині. Мій досвід роботи в галузі «культура» становить понад 13-ть років. Всі ці роки я переважно працюю з дітьми та молоддю.

**Народний дім - за визначенням приміщення для організації культурно-просвітницької діяльності, збудований здебільшого на кошти громад, меценатів і спонсорів, товариства (наприклад «Просвіта» в Галичині).*

Достатньо тривалий час ми працювали за стандартною - пострадянською схемою, яка, на жаль і зараз присутня у деяких закладах культури і не завжди орієнтована на реальні потреби користувачів, більш того – дуже повільно реагує на актуальні питання, що виникають у користувачів.

Люди до нас, звісно, приходили, але якось за інерцією, мабуть. Я довго думала над тим, як змінити свою діяльність, які нові форми роботи запровадити, як знайти підхід до дітей та підлітків, щоб це дійсно було цікаво.

Після участі в проектах ІСКМ, я отримала теоретичну базу, нові методики по роботі з громадою, а також, що ціную дуже високо – однодумців із різних куточків країни, з якими можна поза тренінгами спілкуватися, співпрацювати (проект «Участь через

залучення», який проводив ІСКМ в рамках «Програми сприяння громадської активності «Долучайся!» USAID/ENGAGE», тренінг «Анімація Громадської діяльності»).

Тож, по завершенню тренінгу, я вирішила - максимально використати нові знання, спробувати на практиці всі рекомендації тренерів.

В нашому Народному домі є художньо-драматичний колектив «Любисток», який бере участь в різноманітних культурних заходах, як у нашому селищі, так і у Тростянецькій об'єднаній громаді.

Тож, я проаналізувала, які є культурні потреби(запроси) у громади, потім обговорювала це з учасниками колективу. Ми дійшли висновку, що одного колективу для забезпечення цих запитів, а також - для створення високого рівня громадської активності в наших громадах - недостатньо. Необхідно залучати й інших учасників соціально-культурного життя: школу, церкву.

Я вийшла з такою пропозицією відкрито. І на неї відгукнулась молодь. Ми вирішили створити молодіжний простір «Західний вітер» на базі Народного дому.

Молодь, яка прийшла до Народного дому та наш «Любисток» розпочали планувати та реалізовувати спільні заходи, до їх проведення розпочали долучатися й батьки молодих людей, які опікуються молодіжним простором. Відбулося залучення. На абсолютно добровільних засадах. В певних заходах до молоді приєднувалися й жителі громади.

Ось перелік заходів, що організували й провели наші активісти:

- Екологічна акція «Не сміти сам, та зверни увагу інших!». У ній брали участь небайдужі мешканці та активні діти і молодь.

- Екологічна акція «Збери макулатуру». Акція проходила протягом двох місяців і також була успішною.

- Організували виставку: «Вишиванка - оберіг українців», до якої долучилися також жителі села.

- Організували та провели день селища.

- Молодіжний простір «Західний вітер» влаштував справжню українську гостину для усіх липівчан та гостей свята.

- Облаштували фото-стіну «Наш творчий шлях».

- Провели шахові турніри.

- Взяли участь в різноманітних обласних творчих конкурсах.

- «Мандрівка у світ професій» - ознайомлення школярів з роботою різноманітних підприємств, організацій, інститутів та університетів.

- Беремо участь у навчанні молоді, семінарах, які проводяться у Тростянецькій та інших ОТГ.

- Організовуємо цікаві тематичні екскурсії та дозвілля.

- Проводимо заходи патріотичного виховання.

- Створили кінотеатр під відкритим небом, на літньому майданчику. Це було конкретне побажання молоді нашої громади.

- Показуємо дітям вистави.

- Провели акцію: «Чужих дітей не буває» і відвідали дитячий притулок у м. Львів.

- Провели благодійну акцію: «Допоможи іншим!»: зібрали одяг, взуття, для тих, хто цього потребує.

- Співпрацюємо з церквою.

Вважаю, що збільшення кількості, поліпшення якості наших заходів – прямий наслідок застосування нових технологій в роботі. Окрім цього, я отримала додатковий ефект від нової якості роботи – чітку позицію лідера в нашій команді. І ця позиція означає - відповідальність та високу планку для мене. Тож, я прагну, використати усі ресурси для того, щоб і далі - поліпшувати життя у нашому селищі.

Я щиро дякую ІСКМ за надану можливість навчитися, спробувати та реалізувати свій потенціал. Завдяки вам я змінила себе, а також змогла донести отримані знання до своїх колег, друзів.

Галина Ланчевич,

Народний Дім

с. Липівка, Тростянецька ОТГ, Львівська область

lanchgalya@gmail.com

МИ ДІЄМО ДЛЯ РОЗВИТКУ СВОЄЇ ГРОМАДИ

Я працюю в бібліотеці села Сутківці Ярмолинецького району Хмельницької області. В бібліотечній системі маю досвід роботи майже 10 років, з них у селі – майже 5.

Інформація про бібліотеку: Приміщення бібліотеки займає всього три кімнати загальною площею 120 м²: читальний зал, абонемент та кімната для обслуговування юного читача, у якій розміщено й Інтернет-центр з трьома комп'ютерами та безкоштовним доступом до мережі Інтернет. Бібліотека обслуговує населення Сутковецької сільської ради, куди входять с. Сутківці та с. Лисівка. Кожного дня бібліотеку відвідують 20-25 осіб, при загальній кількості населення 1059 осіб (станом на 01.01.2019 р.). Бібліотека є учасником Хмельницького регіонального піар-офісу сучасних бібліотек, а також першим помічником школи і дитячого садочку. Спільно зі школою тут проходять масові заходи по вихованні дітей та молоді, часто вчителі приводять учнів на екскурсії, “замовляють” у бібліотеці уроки. Учні активно долучаються до конкурсів, оголошених бібліотекою, беруть участь у всіх святах, що проводяться в бібліотеці. Найбільш популярними є краєзнавчі заходи, спрямовані на популяризацію історії села, його видатних людей, фольклору та мальовничих краєвидів. Це зустрічі з відомими людьми нашого села, поетами, місцевими підприємцями та владою, громадськими діячами. Для сучасного та естетичного оформлення в бібліотеці створюються яскраві і тематичні фотозони.

Завдяки безкоштовному доступу до Інтернету тут постійно людно, і це сприяло значному розширенню послуг бібліотеки, зокрема, відвідувачі закладу можуть: спілкуватися з друзями у соціальних мережах, користуватися Скайп-зв'язком, реєструватися на ЗНО.

Свою громадську діяльність я розпочала три роки назад, коли започаткувала проект «Сільська бібліотека – інформаційна платформа регіонального туризму». Адже одним з потенційних напрямків розвитку нашого села, на мою думку, є впровадження «зеленого» туризму, а для цього, я переконана, є всі необхідні ресурси. Тож, я розпочала роботу з організації і проведення публічної дискусії на тему: «Сільська бібліотека – платформа регіонального туризму», де зібрались активісти сільської громади, представники влади та бізнесу з метою обговорення можливостей розвитку туристичної привабливості села, збереження та популяризації унікальної архітектурної пам'ятки Свято-Покровської церкви-фортеці XIV-XVIII ст., залучення інвестицій для економічного розвитку громади. (деталі див. на сайті <https://sutbibl.wordpress.com/2015/05/16/>). Цей перший захід було дуже важливо організувати на високому рівні. Я і мої колеги дуже хвилювалися, але все вийшло. Нам хотілося, щоб нашу бібліотеку сприйняли як фаховий майданчик для дискусій такого характеру, зустрічей з такої тематики в подальшому.

В результаті трирічної роботи проекту, думаю, ми досягли певних позитивних результатів. Так, налагоджено зв'язки з туристичними агентствами краю, засобами масової інформації;

виготовлено рекламну продукцію для туристів: календарики, буклети та листівки, які містять інформацію про церкву та наше село; створено власну туристичну марку (див. на сайті <https://sutbibl.wordpress.com/2016/10/31/>). Завдяки проекту, про наше село неодноразово розповідали по обласному радіо та телебаченні, вийшло багато статей й у друкованих та онлайн-виданнях. Можна сказати, що ми стали своєрідним Центром інформації для туристів в нашому селі.

Зараз ми прагнемо сприяти розвитку саме «зеленого» туризму на селі. Зараз збираємо ініціативну групу людей, які хочуть створити садиби для прийому туристів. Як бібліотека і активістка всіляко допомагаю їм. Плануємо організувати поїздку з метою обміну досвідом в Грицівську громаду, щоб подивитися, як люди там працюють у цьому напрямку.

Після участі у проєкті «Участь через залучення» я захопилася ідеєю створити громадську організацію. Маю відмітити, що рівень мотивації був настільки високий, що в стислі терміни, спільно з Слободян Олена, директором Ярмолинецької централізованої бібліотечної системи, ми створили власну громадську організацію «Ми діємо для розвитку громади». І хоч наша громадська організація ще молода, ми вже маємо перші кроки щодо роботи з громадою. В своїй громадській роботі я намагаюся максимально використовувати інструменти, що отримала від експертів ІСКМ. Ми вже провели низку заходів для своєї громади. В основному, це навчальні заходи – тренінги, ворк-шопи.

Переважна більшість питань в громаді сьогодні пов'язана з питаннями децентралізації, тому намагаємося шукати відповіді на ці питання. Так, провели тренінг для колег з бібліотек району на тему: «Діяльність бібліотекарів, як місцевих активістів, у процесі децентралізації». Що таке «децентралізація», яку роль у цьому процесі відіграють бібліотеки, чому громадська активність в громадах не завжди висока – відповіді на ці та інші питання отримали бібліотекарі Ярмолинецької централізованої бібліотечної системи 23 жовтня 2018 р. Учасники та учасниці заходу ознайомились з потребами та можливостями процесу децентралізації, висловили власні думки щодо необхідності впровадження реформи. Працювали в групах, визначили бар'єри, що виникають між громадою та владою, а також шукали аргументи для співпраці влада-громада (використовували методику «Світове кафе»). Ще однією спільною роботою для учасників було завдання - «Будівництво дерева». Воно передбачало колективно визначити конкретні проблеми громади, їх причини та запропонувати варіанти вирішення.

28 жовтня 2018 р. у Сутковецькій бібліотеці-філіалі Ярмолинецького району Хмельницької області провели тренінг «Розвиток громади на основі ресурсів». Учасникам тренінгу дали інформацію про те, як можна вплинути на розвиток своєї громади, які бувають ресурси у громади, а також розкрили сутність «картування громади». Найбільш цікавим та живим був процес пошуку ресурсів. Всі учасники тренінгу уявно зайняли місце свого

проживання і розповіли про ресурс, характерний саме цьому куточку села. Приємно те, що учасники не просто "відшукали" цікаві ресурси на своїх вулицях, а й одразу розповідали, як їх можна у подальшому використати, щоб село розвивалось. Наступним кроком був пошук "неочевидних" ресурсів громади. Тут учасники працювали в групах. Серед таких ресурсів активісти виділили: мрії, бажання, сонячну енергію, енергію вітру, гостинність, інтелект, цікаві факти про село, історії успіху. Завершальним етапом тренінгу було саме «картування громади», коли учасники зафіксували всі свої «знахідки» на папері. Кінцевим результатом тренінгу стало створення карти громади, але не звичайної, а «Карти майбутнього», де учасники відобразили існуючі ресурси громади та свої мрії про те, яким би вони хотіли бачити село у майбутньому.

Ми вирішили, що для молодшої організації дуже важливо отримувати відгуки про свою роботу від учасників, тому проводимо постійні опитування учасників. Ось такі відгуки маємо:

«Форма тренінгу дає можливість поспілкуватися на рівних. Дякую за таку можливість. Гадаю, зі мною всі погодяться, що такий тренінг треба провести з сільськими депутатами. Думаю, ефект буде. Щодо ресурсів, то вони в нас великі, тільки треба поштовху», - так коментує захід активістка громади, заступник директора місцевої школи Валентина Олійник.

«Сьогодні для мене був дуже цікавим польський досвід розвитку громад. І я зрозумів, що у нас, виявляється, теж усі ці ресурси є, тільки потрібно навчитись їх правильно

використовувати. От взяти хоча б до прикладу місце, де я живу: перед моїм будинком 16 гектарів долини, де я колись працював на городній бригаді, а зараз це просто пасовище для худоби. Тут можна створити прекрасну зону відпочинку як для місцевих жителів, так і для туристів; справа ставочок, де можна безкоштовно порибалити; за моєю домівкою - руїни замку на одному горбі та церква-фортеця на іншому, а між ними можна й підвісний міст побудувати. А ще у нас є пагорб, так званий Щовб, з-під якого витікає джерельна вода і вже доведено, що під ним заходиться підземне озеро площею 5 гектарів - то це ж можна все село забезпечити питною водою, провівши свій водогін, та ще й у сусідні села цю воду продавати», - каже активіст громади, пенсіонер Леонід Білошкурко.

«Приємно відчувати, що твоя маленька батьківщина живе, що є люди, яким вона не байдужа... Дякую саме цим людям!!!», - коментує у мережі Фейсбук Людмила Смаровидло, активістка, вчитель української мови та літератури.

А від себе хочу додати, що все залежить від нас, від активістів громади. Ще жодна ініціатива, навіть найкреативніша, сама себе не реалізувала. Потрібні люди. Коли люди усвідомлюють те, чим володіють, розуміють свою відповідальність за майбутнє своєї землі, дітей, і розуміють, що можуть впливати на це - вони розкривають свій потенціал.

Свою громадську роботу я намагаюся будувати за принципом «практика-навчання». Потрібно знати про нові

тенденції, методики, технології, які можна використовувати в своїй роботі з громадою. Знання потрібно постійно оновлювати, тому я приділяю увагу навчанню, підвищенню кваліфікації, так би мовити. Громадський діяч має бути компетентним і в сфері сучасних технологій, інформатизації. Так, наприкінці 2018 року, в рамках проекту «Участь через залучення», я пройшла тренінг на тему: «Розвиток громадських ініціатив в епоху діджиталізації». Тема актуальна і складна, тому без фахової підтримки експертів мені було б складно самостійно оволодіти знаннями.

Чудовою можливістю перевірити свої знання після тренінгу стала зустріч бібліотекарів Молдови та Хмельницької області, в якій я брала участь. Бібліотекарі обмінювалися досвідом в сфері співпраці бібліотек та медіа. Тож, я змогла поділитися з колегами деякими знаннями щодо того, як написати свій пост у соцмережі так, щоб він охопив більше аудиторії. Під час свого виступу я розповіла колегам із Молдови що таке «#» (хештег) та «@» (равлик), пояснила в чому їх різниця та як їх використовувати при створенні посту у соціальній мережі. Також розглянули можливості використання сервісів Google (Google-Карти, Google-Календар та хмарний сервіс Google-Диск). На конкретному прикладі Сутковецької сільської бібліотеки розглянули можливості та переваги створення карти туристичного маршруту, сторінки у соцмережі та сайту бібліотеки. Мій виступ був цікавим колегам з іншої країни, було багато питань.

Попереду, безумовно, ще дуже багато роботи. Сьогодні ми об'єднуємо свої зусилля навколо вирішення проблем населення села: залучити до цієї роботи громадськість, владу. Мова йде про формулу - партнерство. Це новий погляд на наше життя, вважаю його еволюційним: від споживачів послуг - до партнерів з розумінням власної відповідальності і прав. Він трохи незвичний, але за партнерством майбутнє, і саме проект «Участь через залучення» дає мені знання, що допомагають на шляху становлення нової громади.

Іванна Білик,

бібліотека с. Сутківці

Ярмолинецького район, Хмельницька обл.

bilikivanna@gmail.com

ЖИТТЯ. ЗМІНИ. ЗУСТРІЧ.

Існує думка, що в цьому світі, де нам пощастило жити, кожна зустріч і навіть, випадкове знайомство, сприяють досягненню мети. Іноді нам потрібні люди, щоб допомогти нам «прокинутися», допомогти змінити напрям нашого життя; іноді, щоб підбадьорити нас і нагадати, хто ми на цій землі. Нам пощастило двічі: ми зустріли таких людей, і зустріли вчасно! А мова йде про тренерів та працівників Інституту соціокультурного менеджменту. Кожен тренінг – це зустріч з новими людьми, нове знайомство. Після тренінгу з основ соціальної анімації, ми отримали принципово нові знання та інструменти, і розпочали роботу. І ось подивіться, що з цього вийшло.

Картування

Працівники Новопраської центральної бібліотеки разом з юнацтвом зібралися в бібліотеці, щоб досконало вивчити своє селище. А для цього ми використали таку методику роботи, як картування. Що таке картування? В Україні дедалі більше громад використовують методику картування для того, щоб вивчити та розвинути свій потенціал. Про даний метод роботи з громадою бібліотечні працівники дізналися під час навчального тренінгу «Анімація громадської діяльності» в рамках проекту Інституту соціокультурного менеджменту(ІСКМ) «Участь через залучення» і тренерів проекту Леоніда Жовтило, Лева Абрамов, Анастасії Шевченко та використали в своїй роботі з молоддю.

Картування громади – це процес виявлення ресурсів та створення образу громади, який демонструє її здатність та потенціал. На початку роботи над мапою нашого селища, ми наносили існуючі об'єкти, а вже потім кожен з присутніх мав змогу доповнити її тими ресурсами, які б в майбутньому можливо було б використовувати для розвитку громади. Це і футбольне поле, і розважальні та пізнавальні центри, будинок побуту, культурні заклади, музеї, прокладання туристичних маршрутів та зелені масиви селища. Адже молоде покоління, це майбутнє громади і нам треба звертати увагу на їхні бажання. Те що пропонували молоді учасники під час цього процесу сьогодні виглядає не зовсім реально, але це тільки сьогодні.

Картування громади-це потужний інструмент, який дозволяє громаді ставити та доносити своє локальне бачення і перспективи до уваги представників влади та осіб, які приймають рішення. Тому наступним нашим кроком була зустріч з владою. Завідуюча бібліотекою Олена Резніченко запросила голову Новопраської об'єднаної територіальної громади (ОТГ) - Богдана Курупата та заступника голови - Олену Полтавець для спілкування з молоддю. Зустріч пройшла в форматі «відкритого мікрофона». Молодь мала змогу розповісти своє бачення розвитку селища, ставили питання Богдану Анатолійовичу та Олені Орленівні. Керівники громади на всі питання відповідали, ознайомилися з картою селища, і в свою чергу повідомили, що деякі бажання молоді абсолютно реально втілити в життя, і не чекати далекого майбутнього. Це й зони

відпочинку, «Wi-Fi зона», впорядкування та утримання на належному рівні футбольного стадіону, а також багато іншого для поліпшення якості життя в громаді. В свою чергу, керівники громади запропонували створити молодіжну громадську організацію, яка б мала змогу допомагати вирішувати нагальні питання, брати участь в розбудові своєї громади.

Конкретними результатами зустрічі стало: впорядкування місцевого стадіону, який знаходився в критичному стані, в місцевому парку було відновлено волейбольний майданчик; завезено новий пісок для проведення пляжного волейболу (в літній період).

Драйове літо

Літо для бібліотек – це пора творчості, фантазії, активізації усіх форм індивідуальної та масової роботи з читачами, можливість ближче пізнати їх. Бібліотека надає можливість корисно і приємно провести свій вільний час своїм відвідувачам впродовж літніх канікул.

З метою залучення до читання юнацтва нашою бібліотекою було підготовлено і проведено ряд заходів. До роботи зі своїми користувачами бібліотекарі підходять цікаво і творчо - цього разу запросили їх до майстерні доброго настрою «Від читаючої дитини – до успішної людини» та провели з ними декілька драйвових та захоплюючих вікторин. Від тренерів Інституту соціокультурного менеджменту (ІСКМ) ми отримали та використали в своїй роботі нові ігрові форми. Одна з них - «Імпульс». Це командна гра, в якій

визначаються лідери та створюють собі команду. Завдання ведучого - одночасно двом командам передати імпульс, який по ланцюжковій реакції передається лідеру команди, а його задача схопити книгу. Хто з командирів першим візьме книгу, та команда й виграла.

Ще одна гра «Майка». Це гра, в якій кожен сам за себе. Власноруч робиться майка з паперу, і на лицьовій стороні наші учасники писали назви тих книг, які вони вже прочитали, а на спині -ті, які б хотіли прочитати в майбутньому.

Така гра, як «Друкарська машинка» викликали велике задоволення і наші гравці з кожним новим словом, яке називала ведуча, все швидше та активніше його друкували. Вікторина «Книги в моєму житті». В цій грі ми використали плакати, на яких команди писали автора, його твір, який це твір за жанром, головних героїв твору.

Цього дня нікому не було сумно. Наші гравці отримали велике задоволення.

З чого починається дружба

30 липня, ми відзначаємо Міжнародний день дружби між державами, культурами та всіма людьми на Землі.

Дружба - це взаєморозуміння і безкорисливість, щирість і довіра, спільні інтереси і точки дотику. Друг ніколи не залишить у біді і завжди прийде на допомогу. Позитивність дружніх відносин важко заперечити. Дружба цінувалася завжди, кордони та мовні бар'єри їй невідомі.

Коли ми дивимось телевізор, читаємо книги, спілкуємося в соціальних мережах, подорожуємо, ми знайомимося з різними традиціями, звичаями та досягненнями різних народів світу. Терпимість до інших націй, прагнення до пізнання різноманітних культур сприяють збереженню миру на Землі, що так важливо для щасливого майбутнього нашої планети.

Наша бібліотека дорожить не лише книгами, а й своїми користувачами. Ми, працівники бібліотеки, намагаємось зацікавити наших відвідувачів книжковим фондом та різноманітними виставками, культурно – масовими заходами.

Напередодні Міжнародного дня дружби в бібліотеці відбулася година спілкування «Дружба – найбільший скарб», на яку бібліотекарі запросили своїх постійних відвідувачів, які вже давно стали один для одного добрими друзями. На заході читачам розповідали що таке дружба, що головне в ній, як вона цінувалася в різні епохи. Також запропонували пограти в ігри, які демонстрували, як знайти друзів («Раз, два, три – рухи повтори», гра про тварин «Знайди собі пару», та дуже жвава і захоплююча гра «Жаб'ячий острів»).

Результатом проведених заходів є те, що юні відвідувачі змогли згуртуватися та попрацювати в командах, дослухатися думок один одного.

Гра «Світ громад»

Таку цікаву і дуже схожу на життя гру як «Світ громад» для постійних користувачів Новопраської центральної бібліотеки

провела бібліотекар з міста Олександрія Марта Шеремет. Гра «Світ Громад» – це перша українська настільна гра у жанрі соціального симулятора. Це означає, що ігрові події максимально наближені до реального життя. Гра розвиває життєві навички, навчання, громадську діяльність.

Результатом проведеної гри зацікавились представники влади, та придбали для бібліотеки гру «Світ громад».

Літо, прощай!

Ось і підходять до кінця літні канікули і бібліотекарі зібрали всіх своїх постійних користувачів в приміщенні бібліотеки, щоб провести з ними ще один літній день в іграх та забавах. Цього дня ми всі з великим задоволенням пограли в м'яч, але ця гра була не з простих, тому що м'яч був не один, а три і всі вони були різного кольору. Задача кожного гравця була запам'ятати від кого була подача і кому треба було відправити м'яч. Але всі гравці з поставленою задачею впоралися.

Наступна гра називалась «Землетрус». Учасники були поділені на три команди і їм треба було за короткий термін визначитися хто з команди при землетрусі врятується, а хто ні. Кожен кому задавали ведучі питання по своєму пояснював чому саме ту чи іншу людину треба було зберегти, а когось принести в жертву.

І дуже емоційно пройшла гра «Маска». Кожен намалював себе таким, яким він бачив чи почувався саме в ту хвилину. Коментар до малюнків залишав кожен присутній.

День знань - справжнє всенародне свято мудрості, доброти і людяності!

Так сталося, що на перехресті доль поєдналися дві давні професії – вчитель і бібліотекар. Обидві покликані знайти ключик до кожного серця і бути поводителем у храмі людського духу. Талант людини, як квітка, розквітає там, де його леліють, оберігають, де про нього турбуються і підтримують. Через книгу пізнається світ, реалізуються творчі потреби, естетичні та літературні уподобання. Адже література живить розум, уяву, відкриває нові світи та є могутнім засобом особистого духовного розвитку. Зусилля бібліотекарів спрямовані на те, щоб читачі відвідували бібліотеку не тільки як місце обміну книжок, а як храм знань і мудрих думок, а читання стало б для них творчим процесом.

Напередодні свята бібліотека також чекала на відвідувачів і гостинно відчинила двері до країни знань. До цього свята працівники бібліотеки та члени громадської організації «ГРОАЛ» готувались до цього не один день, склали особливий сценарій, який був запропонований Інститутом соціокультурного менеджменту (ІСКМ), та ретельно переформатовали його під бібліотечну роботу з юнацтвом. В приміщенні бібліотеки відбувся брейн - ринг «Країна літературних героїв». За сценарієм Країну Знань захопили в полон Темні Сили і кожен гравець отримав літературного героя. Завдання було розповісти- чому саме цей герой з книги зможе прогнати «Темні Сили» та звільнити Країну Знань, адже без неї не буде і вересня. Далі відбулось таємне незвичайне голосування

прикріпленням папірців різного кольору (довіряю й не довіряю), під час якого гравці віддали перевагу одному з літературних героїв.

Козацькому роду, нема переводу

До Дня захисника України та Дня Козацької слави в бібліотеці з вихованцями спеціальної Новопразької школи – інтернат будували «Башти» з паперу. По завершенню конкурсу виявилось, що всі учасники підійшли до завдання дуже серйозно - збудували міцні та надійні споруди. І закінчилися наші змагання грою «Самурай». В цій грі, щоб виграти, теж треба було проявити кмітливість, адже в ній були ще такі герої, як «Принцеса та Дракон».

По завершенню першого етапу впровадження здобутих знань можемо відмітити наступне – без сучасних знань та пошуку нових форм будь-яка навіть дуже творча робота рано чи пізно перетвориться на механічну і нецікаву, тому наше завдання – шукати і навчатися.

Резніченко Олена та Блага Олена

*Новопразька центральна бібліотека–філія
Олександрійської районної централізованої
бібліотечної системи,
сmt. Нова Прага, Кіровоградська обл.
novapragalib2@ukr.net*

МИ ЖИВЕМО В ЧАС ЗМІН

Ми живемо в час змін - змін у країні, у суспільстві, у свідомості людей. Це складні, інколи - навіть болісні процеси, але вони дають нам надію на краще, гідне життя. Зараз кожен з нас має унікальний шанс стати агентом змін у своїй громаді. Мета діяльності бібліотек та багатьох громадських організацій співпадає - ми працюємо для позитивних змін, займаємося просвітницькою діяльністю та навчаємо, а отже саме у бібліотекарів є унікальна можливість поєднувати свою професійну діяльність з громадською.

На будинку, де знаходиться Лубенська центральна районна бібліотека імені Володимира Малика (в якій я працюю), можна побачити банер «Бібліотека- центр громади» і це не лише гасло. Активна діяльність закладу це підтверджує. В стінах бібліотеки проводять заходи 4 громадські організації, активно працюють 3 клуби за інтересами, діє молодіжний центр, протягом року відбувалося навчання в мовному клубі «Let`s speak English», проходять кінопокази та навчання на курсах комп'ютерної грамотності.

Районна бібліотека - третій простір для громади міста для дорослих і дітей. Протягом останніх років суспільне життя у місті вирує - завдяки активним та небайдужим містянам проходять волонтерські акції, толоки, народознавчі свята і бібліотека завжди підтримує добрі починання жителів міста та району.

Я працюю методистом, а отже моя професійна діяльність пов'язана з сільськими бібліотеками. Я пишаюся тим, що завдяки і моїй участі у трьох сільських закладах району прийшов «Бібліоміст», а згодом ще одна сільська бібліотека виграла проект «Бібліотека - громада: відкритий простір» за фінансової підтримки фонду «Монсанта». Але заклади культури змінюють не лише сучасне технічне оснащення та гарні ремонти, їх змінюють люди, які там працюють.

У 2015 році за результатами конкурсного відбору, я очолила «Піар-офіс бібліотек Полтавщини», і тоді вирішила, що долучу до роботи в ньому і своїх колег з сіл Новаки та Березоточа. Звичайно, нам важко було змагатися з обласними піар-офісами, але найголовніше це досвід, який ми разом здобували, рівень довіри та взаєморозуміння, що зріс і у нас у колективі, і в селах, де ми проводили заходи. «Бібліоміст» навчив нас, як стати сучасною бібліотекою: працювати з наданим обладнанням, позиціонувати та захищати себе, але на жаль програма закінчилась і можливість бібліотекарів розвиватися та навчатися залишилася тільки через громадську діяльність.

Я працювала як волонтер в міжнародній спільноті Volunteer Community, в громадських організаціях «Твій світ», «Жінки-трудівниці за майбутнє дітей України», «Міжнародна асоціація безпеки людини». У 2017 році разом з однодумцями з метою збереження та популяризація культурної спадщини та розвитку туристичного потенціалу Лубенщини - створила ГО «Предки».

Про проект Інституту соціокультурного менеджменту «Участь через залучення» я дізналася на платформі «Громадський простір». Вже перший етап проекту відкрив для мене новий погляд на діяльність закладу культури та познайомив з поняттям соціальної анімації - діяльності працівників культури та громадських активістів з об'єднання та активізації жителів громади задля вирішення місцевих проблем. Працівник культури, який мешкає у громаді, має високий рівень довіри у членів своєї спільноти, професійні знання та навички, пристосоване та оснащене приміщення, розуміє важливість своєї місії і головне має набір інструментів може ефективно діяти задля розвитку та позитивних змін у суспільстві.

Під час тренінгів, які провели для нас тренери проекту «Участь через залучення» Лев Абрамов та Леонід Жовтило, я отримала знання, методи та інструменти соціальної анімації.

У центральній районній бібліотеці імені Володимира Малика, для 8 працівників закладу я провела годину професійного спілкування «Проект «Участь через залучення»: новий погляд на сільську бібліотеку». На заході розповіла колегам про проект «Участь через залучення» та активну діяльність бібліотек та будинків культури Олександрійського та Маловисківського районів Кіровоградської області зі створення в сільських закладах культури центрів місцевої активності, які об'єднують активних людей готових брати участь у процесах позитивних змін у своїй громаді. Поділилася інформацією про картування як громадське дослідження потенціалу громади.

Межі співпраці розширилися до міжрегіонального рівня. Отриманою інформацією поділилася з колегами у Лубенській районній бібліотеці та членами ГО «Предки», де провела інформаційно-комунікаційний захід «Нові можливості співпраці з громадськими організаціями та активістами з інших регіонів завдяки проекту «Участь через залучення». Зокрема, обмінялася досвідом громадської діяльності з активістами з інших регіонів України: дізналася про успіхи громади села Вербоватівка з Дніпропетровщини, самоорганізацію громадян села Деревня з Львівщини, активну роботу сільських бібліотекарів Приютівської ОТГ з Кіровоградщини. Разом з директором бібліотечної системи, ми вирішили, які з сільських книгозбірень можуть стати центрами активності громад Лубенщини та мають лідерів спроможних взяти на себе функції соціальних аніматорів.

Я визначила формат, час та ресурси для проведення тренінгу. Під час підготовки до заходу мені дуже допомогли видання Інституту соціокультурного менеджменту «Центр місцевої активності на базі будинку культури», електронний посібник «Громадянська освіта жінок місцевих громад», посібник Британської Ради «Active Citizens», матеріали тренінгів розміщені у групі «Мережа учасників освітніх проектів Інституту соціокультурного менеджменту» та відео із сторінок мережі Facebook учасників проекту. Додатково були створені 2 презентації «Центр місцевої активності – місце єднання та розвитку громади» та «Внутрішні та зовнішні ресурси громади», програма проведення та

анонс (прес-реліз) заходу для організаторів на місцях, знайдена інформація про внутрішні ресурси громад в Інтернет просторі та на сторінках місцевої преси, за допомогою Google Maps підготовлено карти двох сіл для картування. Були проведені 2 тренінги у селах Тарандинці та Карпилівка. Допомогу в організації першого тренінгу надав голова Тарандинцівської сільської ради Анатолій Тітенко – лідер нашої громади. Другий тренінг ініціювала сільський бібліотекар Галина Мощіль.

Під час зустрічей учасники заходів дізналися про можливості, які відкриває для громад децентралізація, познайомилися з досвідом ефективної співпраці влади, громади і бізнесу в сільських громадах України, дізналися про соціальний капітал, визначили внутрішні ресурси громад та зрозуміли для чого проводиться картування, були створені «Дерева проблем», які хвилюють місцевих жителів. Учасники обох заходів висловили зацікавленість у подальших зустрічах та проведенні картування громад. Сільські бібліотекарі, представники влади та громади побачили потенціал закладів культури в процесах активізації людей заради позитивних змін.

Найближчим часом планую познайомити з досвідом проведення тренінгів працівників інших сільських бібліотек системи та відвідати 2 створених центри громади для проведення картування. Досвід моєї роботи та громадської діяльності переконує - необхідно шукати партнерів, бути відкритим та публічним. Потрібно пам'ятати, що люди об'єднуються навколо справ. Зустрічайтеся з людьми, спілкуйтеся, дізнавайтеся, що їх дійсно

турбує. Проаналізуйте ситуацію, зверніться до експертів з Інституту соціокультурного менеджменту (вони знають «як»), або хоча б до Google (все вже колись було). Знайдіть однодумців і ваша перша спільна справа стане тим ґрунтом, на якому розквітне ваша громада.

Довга дорога починається з першого кроку, велика справа з малої, буденної. Головне – розпочніть!

Тетяна Сафронова

Лубенська центральна районна бібліотека ім. В. Малика,

ГО «Предки»,

м. Лубни, Полтавська обл.

lupol.t.g@gmail.com

СУЧАСНА БІБЛІОТЕКА – МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ГРОМАДИ

На нашу думку, основна ознака сучасної бібліотеки – рівень її затребуваності у громади. Відповідає вимогам часу така формула, коли бібліотека стає осередком активності людей, їх культурного та освітнього розвитку.

Основним завданням бібліотеки завжди було інформування та культурно-просвітницька діяльність для громади, але часи змінюються і потреби людей також, щоб встигати за запитами користувачів, бібліотекар повинен мати широкий світогляд, знати не лише книжкові фонди, сьогодні є потреба знати і постійно оновлювати свої знання в сфері новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, використовувати їх в роботі. Вміти надати відповідну консультацію відвідувачам, знати про можливості сучасної цифрової техніки - далеко не повний перелік нових знань, які мають бути у бібліотекаря 21 століття.

Сумська централізована бібліотечна система має 17 філій, з центральним «офісом» на базі центральної міської бібліотеки ім. Т. Г. Шевченка. Наразі система має достатньо якісно адаптовані до роботи приміщення, комп'ютерне обладнання та фонди. Залучення нової техніки стало можливим, між іншим саме завдяки активній позиції працівників системи, які шукали можливості поліпшити технічний стан своїх закладів, шляхом залучення грантових проєктів, а також завдяки системній роботі з органами

Час не стоїть на місці, багато питань в роботі бібліотек потребують постійного впровадження нових технологій, ідей, нових підходів у спілкування та взаємодії, щоб бути затребуваними суспільством. Тому наші фахівці цікавляться можливостями навчання для підвищення свого професійного рівня. Так, дуже доречною стала інформація про проект Інституту соціокультурного менеджменту (ІСКМ) «Участь через залучення», що реалізується в межах «Програми сприяння громадській активності «Долучайся!», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється Рада в Україні.

Ми одразу вирішили взяти участь у конкурсному відборі та в результаті - були запрошені на навчання в проекті. Ми мали змогу вчитися у професійних досвідчених тренерів, отримали від них такі кейси: «Анімація громадської діяльності», «Діяльність громадських активістів в умовах децентралізації» та «Розвиток громадських ініціатив в епоху діджиталізації». Знання, які ми отримали, суттєво вплинули на нашу роботу.

Ми зрозуміли, для того, щоб відбулися позитивні зміни в нашій бібліотечній системі, необхідно спрямувати свою роботу на навчання колективу. Хотілося передати нові знання колегам, щоб вони на свої робочих місцях використовували сучасний досвід соціальної роботи та інструменти діджиталізації. Для досягнення цієї мети було організовано навчання-тренінги для всіх активних бібліотекарів Централізованої бібліотечної системи м. Суми. На цих зустрічах розглянули переваги децентралізаційних процесів та нові

можливості бібліотек у якості осередків соціальної анімації громади. Також тренінг «Анімація громадської діяльності» було проведено для людей з інвалідністю ГО «Країна друзів». Під час тренінгу, за допомогою інструментів отриманих під час навчання, було вирішено ряд питань, які турбували присутніх. Ми навчилися на новому якісному рівні проводити зібрання, визначати пріоритетність питань.

Для проведення навчань для своїх колег ми використовували матеріали та дієві інструменти, що отримали під час тренінгів від ISKM.

Результатом нашої роботи стали позитивні зміни нашого сайту <https://libsumy.com/> (але є ще з чим працювати й надалі!), також ми сформувавши план дій щодо навчання та запровадження Інтернет-технологій в щоденну роботу бібліотекарів на 2019 рік. Також вже напрацьовані зміни для порталу «Інформаційно-ресурсний центр для інвалідів» <http://inva-center.sumy.ua/>. Цей портал було створено нашою бібліотечною системою для людей з інвалідністю.

Портал «Інформаційно-ресурсного центру для інвалідів», який має на меті максимально задовольнити потреби осіб з інвалідністю в отриманні різнопланової інформації, надати можливість спілкуватися в соціальних мережах, надати можливість розміщувати оголошення, проводити соціальні анкетування, опитування і багато іншого. Робота з функціоналом порталу спрощена і доступна для аудиторії користувачів мережі Інтернет

особам з обмеженими можливостями, що дозволяє їм отримати задоволення від спілкування з однодумцями і максимально реалізувати свої творчі можливості. Даний портал створений за ініціативи співробітників Сумської міської централізованої бібліотечної системи.

Бібліографічний відділ центральної бібліотеки створив сторінку «Бібліографи Сумської МЦБС» на Фейсбуці, яка зараз активно розвивається завдяки використанню різних технологій, графічних редакторів та інших способів подання інформації. Колеги працюють завзято і захоплено. Маємо зараз вже непогану статистику звернень.

Розробили та подали два власні проекти на голосування до Сумського громадського бюджету. Загальноміський - «Подолання цифрової нерівності» на базі центральної бібліотеки ім. Т. Г. Шевченка та локальний - «Неформальний відкритий простір для громади» на базі бібліотеки-філії №17. Перший проект передбачає створення в бібліотеках міста центрів навчання людей старшого віку користуванню електронними послугами. Бюджет проекту - 1 500 000 грн.

Проект «Неформальний відкритий простір для громади» має на меті оновити технічне обладнання бібліотеки, провести косметичний ремонт для поліпшення умов перебування та якості обслуговування відвідувачів. Бюджет проекту складає 750.000 грн. Амбіційні, на наш погляд проекти, але ми робимо все можливе, щоб бути корисними своїй громаді! Не все із того, до чого ми прагнемо

у нас виходить, але ми віримо в те, що робимо. І віримо, що у нас все вийде.

Отож, хочеться подякувати супер-команді ІСКМ, які надають нові, корисні знання та інструменти, а також можливість знайомитися з однодумцями з інших областей, мати їхню підтримку. В нашій справі це також важливо.

Ірина Андрухова та Світлана Острога

*Комунальний заклад Сумської міської ради Сумська міська
централізована бібліотечна система бібліотека-філія №17*

м. Суми

super-krasulya71@ukr.net

irusja.311321@gmail.com

ДІМ, ДЕ ЖИВУТЬ КНИГИ

Бібліотекар сьогодні – це універсальний спеціаліст і експерт з надання багатогалузевих послуг, можна сказати, навіть - керівник центру комунікації між владою і громадою. Саме тому сучасному фахівцеві бібліотечної галузі так важливо постійно навчатись. Для нашої центральної бібліотеки протягом 2018 року свого роду панацеєю в цьому аспекті стали навчальні тренінги від Інституту соціокультурного менеджменту (ІСКМ). Знання, які я отримала під час занять з експертами ІСКМ, тепер впевнено і з користю для роботи застосовуються усіма спеціалістами нашої бібліотечної системи. Усвідомлення того, що бібліотека є простором для навчання, розваг, спілкування, творчості спонукає нас все більше переглядати матеріали тренінгів та номери інформаційного бюлетеню громадських активістів «НДО-Інформ», що видає ІСКМ. На мою думку, ці ресурси, актуальні і корисні в роботі бібліотекарів, особливо в період, коли ми намагаємось розширювати коло своїх послуг для громади міста Умань. Нам потрібно працювати так, щоб той, хто прийшов в бібліотеку хоча б раз – неодмінно повертався сюди знову.

Позитивні зміни в моїй роботі настали, коли рік тому, я стала учасницею проекту від Інституту соціокультурного менеджменту «Можливості закладів культури в громадянській освіті» (я взяла участь у десяти різних тренінгах від Інституту соціокультурного

менеджменту). Цей досвід зараз суттєво допомагає нам працювати у роботі з активом нашого міста.

Після останнього навчання на тренінгу від ІСКМ, в нашій бібліотеці почав діяти молодіжний центр «Бібліотека – територія успіху». У цьому напрямку ми тісно співпрацюємо з відділом у справах сім'ї та молоді Уманської міської ради. Саме для молоді ми проводимо тренінги. Хочу зазначити, що бібліотека стала своєрідним стартапом тренінгової діяльності в місті Умань. Особливо хочеться відзначити молодіжний тренінг «Право на освіту, охорону здоров'я, право бути визнаним, право бути почутим». Учасники висловлювали свої власні думки та вирішували проблемні завдання, на цьому заході я вже виступила як тренер, до цієї роботи долучилася й Т. Любарська - юрист міста Умань від місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги.

Також популярною стала практика проведення на базі наших книгозбірень презентацій книг місцевих авторів, просвітницьких заходів для жінок нашого міста, безкоштовних курсів англійської мови, де всі бажаючі мають змогу поліпшити рівень англійської мови, також при центральній бібліотеці працює клуб любителів англійської мови. І так має бути, оскільки бібліотека – це публічний інформаційний центр, який повинен забезпечувати можливість неформальної освіти жінок. Сприяти самовдосконаленню жінок, пошуку і реалізації особистості.

Молоді спеціалісти Уманської міської централізованої системи бібліотек стали учасниками тренінгу «Молодіжний працівник». Працівники Уманської міської ЦСБ використовують для оперативного і якісного задоволення інформаційних потреб користувачів не лише методичні розробки Інституту соціокультурного менеджменту, але й надані ними матеріали та рекомендації загального характеру, зокрема, в таких заходах як:

- «Слова, рядок і музика пера» - творча зустріч із талановитими та креативними письменниками і поетами рідного краю: Карасевич А. О., декан історичного факультету Уманського ДПУ імені Павла Тичини; Шабаліна Л.В., кандидат філософських наук, професор; Павленко О. П., дипломант Всеукраїнського поетичного вернісажу «Троянди і виноград – 2017»; Безверхній Д., уманський письменник, володар гран-прі у Всеукраїнському конкурсі малої детективної прози).

- Анонс нових друкованих видань: «Бібліогіди», нові краєзнавчі видання «Прочитай першим» та «Сторінки з історії та краєзнавства про Умань».

Успішно застосовуються працівниками діджитал-технології, що допомогло наповнити цікавим змістом такі заходи як:

- Конкурс віртуальних робіт серед користувачів інтернет-центру «Віртуальний простір: Патріотизм. Історія. Умань. Краєзнавчі видання». Девіз конкурсу - «Читати – щоб знати, знати – щоб перемагати!»;

- До Дня Незалежності України: конкурс буктрейлерів «Україна у творчості українських письменників»;

- Новини з життя бібліотеки і світлини регулярно викладаються в соціальній мережі Фейсбук та на сайті й блогах бібліотеки.

- У дитячій бібліотеці працює модернізований Інтернет-центр «Смайлик»;

- Цикл інформаційно – діалогових годин «Кібербулінг-небезпека, яка не знає меж»;

- Перемога наших користувачів в обласному конкурсі книжкових відео-оглядів «Фабрика вражень. Перезавантаження».

Завдяки застосуванню методів і прийомів фандрейзингової діяльності проведено такі заходи як:

- «Здорові уманчани – сильне місто»;

- Зоряний час наших земляків «Наші таланти – гордість громади і держави – збережемо їх разом» в якому брали участь навчальні заклади нашого міста;

- Зустріч краян-відомих особистостей сучасності «Творимо місто нашої мрії разом». Учасники зустрічі: Новак В.В., представник Приватного акціонерного товариство «Уманьферммаш»; Гетьман О. І., заслужений ветеран «Уманьферммаш», ливарник-металург України; Вальдман М.А., «Жінка року 2017», заступник голови громадської організації ветеранів м. Умань, лауреат звання «Жінка року» в номінації «Жінка-милосердя»; Буць О. С., керівник проекту Благодійний фонд «Uman Tomorrow»;

- Бібліотечна система приєдналася до відкриття головної ялинки нашого міста Умань з новорічним дарунком містянам віртуальним бібліогідом: «Казковість і феєричність новорічних та різдвяних свят в краєзнавчих виданнях!»;

- Бібліотекарі долучились до написання книги «Слово про безсмертних» (про уманчан, які загинули в зоні АТО);

- Працівниками був організований загальноміський поетичний фестиваль «Свою Україну любіть», до Дня Незалежності;

- Бібліотекарі допомагали в організації фестивалів «Пісні народжені в АТО», «HoliDanceUman» та у проведенні інших свят, конференцій з культурної спадщини, молодіжної політики тощо.

Завдяки новим знайомствам на проектах ми змогли обмінятися досвідом із своїми колегами з інших міст, особливо вдячні Житомирській міській ЦБС та Герцаївській ЦРБ. Нашим важливими досягненнями, після участі у заходах Інституту соціокультурного менеджменту, стала проектна діяльність в 2018 році.

Робота Уманської міської ЦСБ спрямована на створення затишної атмосфери для своїх користувачів, де бібліотекари прислухаються до думок різних вікових та соціальних груп громади міста, а також мають індивідуальний підхід до кожного відвідувача, який має потребу не тільки в інформації, а й у психологічній підтримці.

Сьогодні бібліотека стала не лише тим місцем, де можна взяти і прочитати книгу, а й відпочити, поспілкуватися, виговоритися.

Часто ходять самотні бабусі та дідусі, яким немає з ким поговорити вдома, поділитися наболілим. Бібліотекари з радістю вислухають, порадять, поспівчують, пригостять таких відвідувачів.

Сподіваємось й на подальшу допомогу і нові знання від Інституту соціокультурного менеджменту, адже бібліотеки повинні йти в ногу з часом, справляти хороше враження на сучасного читача, робити бібліотеку яскравою, показати нестандартний зміст і форму, внести аuru новизни завдання не із легких.

Людмила Чупряк

Уманська міська централізована система бібліотек

м. Умань, Черкаська обл.

mila1407@ukr.net

ЗМІНИ ТВОРЯТЬ ЛЮДИ, АБО ЯК ЗАКЛАДИ КУЛЬТУРИ СТАЮТЬ ЦЕНТРАМИ МІСЦЕВОЇ АКТИВНОСТІ ЗАДЛЯ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

З чого починається будь-яка історія успіху, і звичайно, моя? Першочергово, зі змін у собі, коли приходить розуміння того, що зміни у твоєму рідному селі, громаді, цілій країні залежать від кожного з нас, кожного небайдужого! Мені не так просто визначити якийсь один факт з моєї роботи, чи логічний її результат, який би охарактеризував мою історію успіху, тому що усі знання, які я отримала завдяки Інституту соціокультурного менеджменту, я використовую і впроваджую в життя.

Перший тренінг «Анімація громадської діяльності», в якому я взяла участь, спонукав мене до проведення тренінгів опираючись на отримані знання. В результаті, така активність сприяла створенню ініціативної групи села Берег. На тренінгу піднімалися проблеми села, і виявилось, що молодь переймається проблемами забруднення території та стихійними сміттєзвалищами. Тому домовилися разом, залучаючи односельчан, місцевих підприємців розчистити територію парку біля Будинку культури та організувати свято до Дня села задля популяризації культурної спадщини, пошуку нових талантів та активізації місцевого населення.

Тому вже мої соціальні аніматори розпочали свою роботу, залучивши небайдужих односельчан до прибирання в парку та проведенням першого за останні 10 років - Дня села! Але цим наша

робота не обмежилася, ми виробили правила та принципи нашої діяльності, кожен має свої обов'язки. І молодь почала збирати інформацію серед селян, які зміни вони хочуть бачити у нашому селі шляхом опитування та анкетування.

Опитування проводилося серед старших жителів села, а анкетування – серед молоді. Також була проведена зустріч зі старостою, і обговорення з якими саме скаргами на загальні проблеми в селі звертаються до неї мешканці нашого села. Було визначено 3 основні проблем – відсутність доріг (тому що те, що лишилось від них, простіше назвати їх відсутністю), аварійність Будинку культури та відсутність у селі дитячого майданчика.

Проаналізувавши наявні проблеми, ми вирішили зосередити свою діяльність саме на появі в нашому селі дитячого майданчика. Опрацювавши вікові категорії населення, було визначено, що серед 667 осіб, які проживають в нашому селі 98 – це діти. Тому ми підготували презентацію, на якій продемонстрували позитивний результат, який отримає населення при появі дитячого майданчика. Так, буду відвертою, тому що з цією презентацією, ми зверталися і до підприємців, і до влади. Так, звернувшись до старости, прагнули зібрати підприємців нашого села, але нажаль це не вдалося. Тому з кожним говорила окремо при зустрічі, або у телефонній розмові. Один з підприємців навіть пообіцяв купити декілька елементів, тому почали шукати де замовити, взяли рахунок, але знову ж невдача, слова він так і не дотримав. Тому варто зазначити, що не все вдається з перших спроб, головне не втрачати віру у позитивний

результат, у власні сили і в людей, які підтримують, адже разом ми сила!

Хочу нагадати, що ми працювали і в парку, який був захаращений сміттям, зарослий парослями різних кущів та зовсім не схожий на парк. І ми досягли успіху. Адже невдовзі завдяки нашій ініціативі та спонсорів, з'явиться дитячий майданчик. Про необхідність дитячого майданчика у нашому селі говорила депутату при зустрічі в усній розмові, але вирішальним стало звернення у соціальній мережі з описом проробленої роботи нашою ініціативною групою та наданням презентації. А ми в свою чергу працюємо над тим, щоб додати до нього лавочки, а в майбутньому плануємо облаштувати і інші місця відпочинку.

Ще одною сферою нашої діяльності стало картування нашого села. Задля цього був проведений міні тренінг «Картування громад», в якому участь взяли 9 осіб. Попрацювавши з теорією розділилися на 2 групи і обговорили ресурси нашого села. Домовилися, що кожен з учасників попрацює над картуванням дома, провівши опитування серед сусідів, порадившись зі старожилами. Тому в результаті було отримано 5 невеличких малюнків-картувань, які об'єднали у 1 чорновий варіант.

І знову зібралися усі разом за круглим столом, обговорюючи капітал нашого села і як ми можемо використати його для розвитку, які шляхи співпраці тощо. Ці результати використали у підготовці до свята до Дня села, так як перед очима були і підприємці, які могли

стати спонсорами, і таланти, які могли порадувати душу на святі тощо.

Приємним виявилось те, що інформація про нашу роботу поширювалася і з'являлися нові бажаючі створити картування своїх сил. 10 серпня, в приміщенні Будинку культури, смт. Смига провела тренінг «Картування громад» серед учасників молодь селища Смига, сіл Студянка, Берег, Шепетин, Мартинівка, Миньківці – разом нараховувалося 26 учасників. Захід тривав 1,5 години. Картування - це не проста робота, адже це не просто намалювати основні інфраструктурні об'єкти на ватмані, це аналіз існуючих ресурсів, потенціалу, видобуток соціального капіталу та детальний опис цього. І ще роботою нашої ініціативної групи: картуванням рідного села Берег поділилася на заході, організованому бібліотекарями нашої громади, - громадські пікніки «Нашій громаді 2 роки: історії маленьких перемог».

Зазначу, що важливо налагоджувати співпрацю у середині громади, мати команду однодумців. Так почало виникати картування нашої Смизької громади. А отримавши знання на третьому етапі навчання в рамках проекту Інституту соціокультурного менеджменту (ІСКМ) «Участь через залучення», а саме тренінгу «Діяльність громадських активістів в епоху діджиталізації» ставлю собі за мету – створення гул карти нашої громади. Для цього 18 листопада 2018 року був проведений тренінг для молоді нашої громади «Діяльність громадських активістів в епоху діджиталізації», на якому домовилися, що кожен

попрактикується у створенні Google карти свого села. Також отриманими знаннями поділилася з бібліотекарями та краєзнавцями нашої громади. Разом обговорювали історичні об'єкти, які варто відзначити на картах, туристичні маршрути... Завдяки ІСКМ з'явилося багато знайомих та друзів по всій Україні, тому коли виникали труднощі з Google картами зверталася за допомогою до Білик Іванни з с. Сутківці Хмельницької області. Іванна допомогла нам у створенні діджитал карти нашого селища, власноруч підготувавши відео-інструкцію що до чого, це була цікава співпраця.

Що хочу ще додати, що неформальна освіта сьогодні дає величезні можливості для розвитку. А проект «Участь через залучення», що реалізується Інститутом соціокультурного менеджменту дарує своїм учасникам «крила», а точніше – інструменти змін наших громад! Тому сьогодні очолюю в нашій Смизькій ОТГ, що на Рівненщині, «Курс громадянської освіти для молоді». Це ще один результат моїх навчань.

Все це - результати нашої спільної роботи, і головним своїм успіхом я вважаю довіру і небайдужість людей, які повірили мені, моїм колегам та нашим ініціативам, долучилися до роботи над розвитком свого краю, захотіли змінитися. Ось це – успіх!

*Ірина Гнатюк,
Сільський будинок культури,
с. Берег, Рівненська обл.
hnatiykiryna@gmail.com*

УНІВЕРСИТЕТУ ТРЕТЬОГО ВІКУ ЯК ПРИКЛАД СОЦІАЛЬНО КОРИСНОЇ ІНІЦІАТИВИ

Сучасне життя з широким використанням інформаційних технологій щодня вносить зміни у будь-яку галузь людської діяльності, не виняток і бібліотечне обслуговування населення. Комп'ютеризація закладів, забезпечення вільного доступу до мережі Інтернет надає можливості кожному з нас мати однаковий доступ до інформації для освіти, культурного збагачення, фахової діяльності, самовдосконалення, дозвілля, самоосвіти, тощо. Діти, молодь та дорослі мають достатньо способів доступу до персонального комп'ютера та всесвітньої мережі Інтернет. Поза процесом інформатизації лишаються лише те покоління, саме та скарбниця досвіду та знань, завдяки якому ми зростали і ставали справжніми фахівцями – люди похилого віку. Тому, головним пріоритетом в роботі нашої бібліотеки, ставимо обслуговування якраз цієї вікової категорії.

Серед можливостей, які з'явилися в нашій країні для людей поважного віку – альтернативна освіта в рамках «Університету третього віку» - які розпочали свою роботу в різних областях України. Цей вид соціального навчання, який відноситься до так званої неформальної освіти, не ставить за головну мету отримання основної професії та подальшого працевлаштування, а дає персональний розвиток, сприяє збереженню активної життєвої позиції людей похилого віку. Накопичення нових знань дозволяє

слухачам реалізувати свої здібності, залишатися самостійними і бути менш схильними до стресових ситуацій.

Саме такий «Університет третього віку» у вересні 2018 року і розпочав на базі нашої бібліотеки для відвідувачок районного територіального центру соціального обслуговування свою роботу. Навчання тривало до березня 2019 року. Перед тим, як розпочати роботу із слухачами на системній основі, ми провели пробне заняття. Зробили так для того, щоб зрозуміти рівень підготовки наших слухачів, їхні очікування. Також домовились про періодичність занять, яка буде зручною студентам - вийшли на одну зустріч на тиждень (щосереда).

Тож, першими студентками «Університету третього віку», що розпочав роботу при нашій бібліотеці, стали десять жінок віком від 50 років. Жінки виявилися більш активними і готовими до експерименту, проте наступного разу, ми плануємо залучити і чоловіків. План занять ми склали, враховуючи побажання слухачок. Не скажу, що це легко проходить щоразу, оскільки рівень підготовки і обізнаності у всіх жінок різний, різні і мотивація: комусь потрібні знання з інформаційних технологій аби втриматись на роботі, бо цього вимагає час, декому для дозвілля; хтось не вміє керувати «мишкою», а комусь потрібно навиків роботи з оперативною системою Android (з телефоном), з мобільним Інтернетом. Ми врахували всі побажання наших слухачок і підготували відповідні лекції та семінари.

Також запропонували нашим студенткам безплатні консультаційні заняття по навчанню роботі в мережі Інтернет тривалістю 1,5 години. Консультували з таких тем: принципи побудови глобальної мережі Інтернет, її основні характеристики та можливості; програми-браузери та їх функції; поняття браузер, огляд основних браузерів; використання пошукових систем (наприклад, Google); збереження інформації з мережі Інтернет; створення безкоштовної поштової скриньки; надсилання листа; прикріплення файлів до листа; вставка малюнків в текст листа; використання Skype для голосового та відео зв'язку; соціальні мережі; робота в програмах Microsoft Word та Microsoft Excel; комерційна діяльність в мережі Internet, види заробітку: придбання в Інтернет - магазинах речей домашнього вжитку; робота з Приват - 24 та інші мобільні додатки.

Кожного разу, на початку заняття, слухачки згадували, що вже вивчили, розповідали про свої очікування від заняття. Не в кожної з наших студенток є вдома персональні комп'ютери чи ноутбуки, але в кожній є телефон, тому, хто бажав швидше навчитись користуватись таким телефоном досконало, ми призначали додаткове заняття. Не всі однаково сприймали інформацію, тому ми запропонували на пробному занятті, попередньо домовлялись про додаткове заняття на запит слухачок. Таким чином, ми змогли уникнути нецікавих і непотрібних лекцій, і учасниці залюбки відвідують наші заняття.

Завдяки цьому проекту пенсіонери також мають прекрасну додаткову можливість спілкуватися, не втрачати активність, брати участь у громадському житті, більш ефективно використовувати Інтернет для своїх потреб та шукати корисну інформацію. А ще – знайти нові можливості вирішення проблем, пов'язаних з такими установами як банки, пенсійний фонд, державні служби, транспорт, пошта. А наша бібліотека отримала чудову рекламу своєї роботи, адже в спілкуванні вдома та в соціумі, люди завжди діляться тим, як і де вони проводять цікаво час. Як бачимо інформатизація одна із необхідних складових модернізації бібліотечної справи, але вона вимагає і від фахівців бібліотек освоєння нових знань і вмінь. Саме тому і приділяємо високу увагу щодо оновлення теоретичних знань і практичних навичок працівників нашого відділу відповідно до постійно зростаючих вимог державних стандартів і застосування новітніх технологій.

Не скажу, що ми раніше не проводили навчання комп'ютерної грамотності, але така робота не була систематичною, швидше, консультація і допомога на запит, але нові знання надали нам можливість запропонувати нову форму діяльності. І я з моєю колегою, не були б впевнені в успішності нового проекту – «Університет третього віку», якби не допомога Інституту соціокультурного менеджменту.

У 2018 році я стала учасницею проекту «Участь через залучення», де здобула знань та інструменти для того, аби працювати з громадою свого селища. Використовуючи

інструментарій тренінгів «Розвиток громадських ініціатив в епоху діджиталізації» та «Анімація громадської діяльності» під час занять в рамках «Університету третього віку», ми з переконливістю можемо сказати, що заняття проходять цікаво, адже відвідуваність їх не знижується. Я працюю в бібліотеці вже понад двадцять років, провела достатньо багато масових заходів, презентацій, зустрічей. Все це склалося у мій професійний досвід. Але часи змінюються, змінюємось ми, і відповідно - необхідно змінювати підхід до кожного з учасників заходу, адже думка і бажання кожного різні і особливі, і це необхідно враховувати. Раніше нам не вистачало знань, яким чином можна досягти успіху, уникнути поразок, впровадити свої ідеї в життя та створити осередок громадської активності на базі нашої бібліотеки.

Неможливо виконувати будь-яку роботу професійно без якісних знань та досвіду. Досить часто нас мотивує до праці історія успіху людини, яку ти знаєш і якій довіряєш. Під час навчань в освітніх програмах Інституту соціокультурного менеджменту, я познайомилась з десятками людей, з усіх регіонів України, кожен з яких має свою історію успіху, свій досвід, яким вони залюбки діляться. Я знайшла собі нових друзів, адже ІСКМ об'єднав нас з усієї країни, різних і особливих. Але у всіх нас є спільна риса – небайдужість, соціальна активність, здатність і бажання застосовувати свої знання і досвід для розвитку своїх громад.

Освіта протягом всього життя, як для учасниць «Університету третього віку», так і для нас, бібліотекарів - спільна ідея, це дає

відчуття єдності. Як писав у свій час К. Симонов «Освічена людина тим і відрізняється від неосвіченої, що продовжує вважати свою освіту незакінченою». Слухачки нашого «Університету третього віку» вже досить впевнено володіють інформаційними технологіями на рівні користувача, купують товари в Інтернеті, квитки та користуються іншими електронними послугами. А найцінніше це те, що вони мають можливість спілкуватися, обмінюватись досвідом, навчатись і, головне – наші слухачки відчують себе потрібними в суспільстві.

Наша команда буде реалізовувати цей проект й надалі, оскільки ми відчуваємо реальну підтримку і запит від громади, маємо розуміння цієї діяльності і у органів місцевої влади. Рівень сприйняття бібліотеки змінюється – тепер це місце, що надає можливості, об'єднує і гуртує всіх, незалежно від віку, статі і соціального стану. На нашу думку, такі зміни варті того, щоб вкладати в них свій час та енергію. І головне, нічого в нашій роботі, в нашій бібліотеці не змінилося б, якби не розпочали змінюватися ми самі, тож починати треба завжди з себе – варто тільки захотіти.

Навчився сам – навчи інших: виграють всі! Такий девіз нашої участі в Проєктах Інституту соціокультурного менеджменту. Дякуємо вам! Ви допомагаєте, надихаєте, мотивуєте!

*Світлана Годун,
Центральна районна бібліотека
м. Іванків, Київська обл.
lanagsm@gmail.com*

УЧАСТЬ ЧЕРЕЗ ЗАЛУЧЕННЯ

В умовах активного впровадження реформ, зокрема, децентралізації, сьогодення вимагає нових форм роботи у громадах, трансформації діяльності закладів культури, освіти та інших установ на новий лад. Децентралізація – реформа, що змінює життя громад, впливає на світогляд, соціальну активність громадян, руйнує їх усталені стереотипи та переконання. Тому громади потребують локальних активістів, які знаються на реформі, вміють використовувати її на благо громади, шляхом реалізації соціокультурних заходів на місцях.

На початку 2018 року Інститут соціокультурного менеджменту (ІСКМ) розпочав реалізацію проекту «Участь через залучення» в рамках «Програми сприяння громадській активності «Долучайся!», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється Рада в Україні. Проект є національним і спрямований саме на те, щоб залучити громадян до активного суспільного життя на локальному рівні в умовах реформ, зокрема, децентралізації. До проекту залучено громадських активістів з 44 громад 16 областей України, які поширюють отримані знання та інформацію у своїх громадах локально.

Проект «Участь через залучення» має виняткову навчальну програму, яка складається з трьох тематичних компонентів: анімація, децентралізація та діджиталізація. Саме ці три взаємодоповнюючі складові були закладені в основу розробки

авторських програм тренінгів, що формують цілісне уявлення, базис необхідних знань та вмінь використання методики залучення громадян до суспільних процесів на локальному рівні. В результаті роботи проектної команди та залучених експертів, було створено три програми тренінгів на такі теми:

- Анімація громадської діяльності;
- Діяльність громадських активістів в умовах децентралізації;
- Розвиток громадських ініціатив в епоху діджиталізації.

За кожною програмою було проведено 6 тренінгів для учасників проекту (по три тренінги для кожної з груп учасників проекту). Особливістю тренінгів є те, що ІСКМ передає методологію навчальних програм учасникам заходів.

Тренінги «Анімація громадської діяльності».

18-20 (1 група) та 21-23 (2 група) червня 2018 року, м. Київ.

На тренінгу учасники вивчали та засвоїли інструменти розвитку громад, основи соціальної анімації у розвитку громад, створення центрів місцевої активності на базі закладів культури, підвищили комунікативну компетентність, створювали професіограму аніматора в галузі розвитку місцевої громади, формулювали власне визначення «соціального аніматора». Тренерами на заході виступили Лев Абрамов (президент ІСКМ), Леонід Жовтило (ГО «Фонд розвитку ініціативи громади») та Анастасія Шевченко (асистентка проектів ІСКМ).

Тренінги «Діяльність громадських активістів в умовах децентралізації».

11-13 (1 група) та 17-19 (2 група) вересня 2018 року, м. Львів.

Для учасників проекту «Участь через залучення» проведено другий етап навчання, а саме тренінг «Діяльність громадських активістів в умовах децентралізації». На тренінгу учасники отримали корисну інформацію, зокрема, дізналися про історичні аспекти реформування адміністративно-територіального устрою Європейських держав та України, закони та нормативні акти з децентралізаційного законодавства України. Також учасники засвоїли багато корисних методик діяльності в громаді в умовах децентралізації, наприклад, опанували методику «Картування громади». Тренером на заході виступив Леонід Жовтило (ГО «Фонд розвитку ініціативи громади»).

Тренінги «Розвиток громадських ініціатив в епоху діджиталізації».

5-7 (1 група) та 27-29 (2 група) листопада 2018 року, м. Київ.

Тренінг проводився в рамках третього навчального етапу проекту. За час навчання на учасники отримали актуальну інформацію щодо інформаційного суспільства в Україні, оволоділи майстерністю створення цікавого контенту, моделювання прототипів візуальних карт сайтів для громадських організацій та закладів культури, зрозуміли як працювати над технічним заданням із створення цифрового проекту, розібралися в сукупності різноманітних мобільних додатків, отримали навички «digital-

картування» громади, інформацію щодо створення при закладах культури та громадських організаціях Інформаційно-комунікаційні центри, а також багато digital-інструментів та корисних порад. Тренерами на заході стали експерти діджитал-агенства «Be Famous Studio». Тепер діджиталізація стрімко проникає в громади і це, зокрема, завдяки вмотивованим учасникам проекту «Участь через залучення», які тепер стали локальними агентами діжитал-змін у громадах.

Найголовнішим показником реалізації проекту є активність його учасників.

Варто відзначити, що навчання учасників не проходить безслідно, адже вони активно впроваджують отримані знання на практиці. Так, аналізуючи рівень соціальної активності учасників, ними реалізовано 190 ініціатив з тематики проекту в 30 громадах 15 областей України, участь у яких взяло 6053 особи. Тренінги, комунікаційні та інформаційні заходи, масові ініціативи, проекти – це саме та сукупність заходів, що проводять учасники у своїх громадах.

Також ми спостерігаємо міжрегіональну співпрацю між учасниками проекту, адже цьому сприяла налагоджена горизонтальна взаємодія. Учасники реалізують спільні заходи, обмінюються досвідом, відвідують громади. Наприклад, бібліотекарки Людмила Чупряк (м. Умань Черкаська обл.) та Лариса Харчук (м. Житомир) провели разом День інформації «Сучасні бібліотеки: проблеми та перспективи» через Скайп відео зв'язок.

Тетяна Сафронова у бібліотеці провела інформаційно-комунікаційний захід «Нові можливості співпраці з громадськими організаціями та активістами з інших регіонів завдяки проекту «Участь через залучення» і представила досвід учасників проекту - Тетяни Мінігуллової про успіхи громади с. Вербуватівка, що на Дніпропетровщині; Богдана Зеленого про самоорганізацію громадян с. Деревня, що на Львівщині; Мариною Дячук про досвід роботи сільських бібліотекарів Приютівської ОТГ з Кіровоградщини.

Інформування громад країни.

В рамках проекту ІСКМ проведено комунікативні зустрічі. На зустрічах із жителями громад обговорюються труднощі, що спіткають їх в умовах децентралізації, представники ІСКМ надають рекомендації щодо підвищення рівня громадської активності та можливостей розвитку громади тощо.

ІСКМ видано інформаційний бюлетень «НДО-Інформ» №2 (55), 2018, що ілюструє життя проекту «Участь через залучення». У випуску представлені статті з цікавим досвідом розвитку громад від учасників проекту.

Також ІСКМ здійснює регулярне інформування громадськості про хід реалізації проекту на веб-ресурсах організації (www.iscm.org.ua, www.lacenter.org.ua, www.lac.org.ua). Учасник проекту Фьодор Руденко підготував інформаційні статті на національних інформаційних сайтах - всеукраїнська газета «День», онлайн-виданні про найважливіші грані суспільного життя «Рубрика». В традиційних ЗМІ опубліковано 3 статті із згадкою про

проект, таких як: дві статті у газеті «Лубенщина» (м. Лубни, Полтавставська обл.), 1 стаття у Новобузькій районній газеті «Вперед» (м. Новий Буг, Миколаївська обл.) тощо. В електронних ЗМІ у 2018 році було зафіксовано 276 публікацій із згадкою про проект.

Пройшовши всі три навчальні етапи проекту, учасники стали тим активом громад, який знається на анімації, децентралізації та діджиталізації. Вони стали соціальними аніматорами, які творять зміни у громадах, навчають та інформують громадян локально у 16 областях нашої країни. Підсумуємо – ми змінюємо людей, а люди – змінюють громади.

*Анастасія Шевченко,
асистентка проекту «Участь через залучення»*

«ШКОЛА ГРОМАДСЬКОЇ УЧАСТІ-4»

Наполеглива робота, велике бажання та команда однодумців рано чи пізно приносять бажані результати, до яких прагне громадський активіст чи місцевий житель. Інститут соціокультурного (ІСКМ) вже протягом багатьох років навчає громадських активістів розвитку місцевих громад шляхом створення Центрів місцевої активності та впровадження соціальної анімації.

Сотні людей пройшли тренінги ІСКМ і багатьма ними ми дуже пишаємося, адже вони роблять важку і необхідну роботу, незважаючи на всілякі негаразди. В рамках багаторічного проекту «Школа громадської участі» ми намагаємося сприяти стійкому розвитку місцевих громад шляхом підвищення компетентності громадських лідерів через їх навчання та об'єднуючи громадських представників з різних регіонів України. «Школа громадської участі - 4» (за фінансової підтримки Фонду ім. Ч. С. Мотта) розпочалася з 1 січня 2018 року і продовжиться до 31 грудня 2019 року.

Протягом 2018 року учасники отримали знання з соціальної анімації, локального фандрейзингу, написання проектної заявки, польський досвід розвитку місцевих громад, участь у телевізійних форматах та ін.

Перший етап – тренінг «Анімація громадської діяльності», що проходив у липні 2018 року. Тренером на заході виступив Лев Абрамов, президент ІСКМ. Учасники створили мапу залучення до

проекту. Була зосереджена увага на розгляд понять «анімація», «соціальна анімація» і «соціальний аніматор», де він може працювати, розглядаючи за місце – заклад культури. Учасники оволоділи основною інформацією із анімації громадської діяльності, здобули необхідні вміння та навички ефективної роботи у громаді.

Другий етап – тренінги «Польський досвід розвитку громад» та «Залучення фінансування з місцевих джерел», що проводились у жовтні 2018 року. Тренерами виступили Руслан Краплич (Фундація ім. князів-благодійників Острозьких, м. Рівне), Збігнев Меруньски та Анна Міудинська (Центр активності локальної, Польща). Учасники дізналися сутність фандрайзингової діяльності – з чого треба починати. Польські тренери представили учасникам яку роль відіграють заклади культури у Польщі для населення.

Варто зазначити цікавий факт, що, наприклад, польським будинкам культури набагато важче функціонувати, ніж бібліотекам. Вся причина в тому, що бібліотеки у Польщі законодавчо захищені від закриття і постійно фінансово підтримуються з місцевих бюджетів. В той же час, будинки культури мусять самотійно себе забезпечувати, придумувати нові форми роботи, залучати населення до участі у заходах. Звідси і походить великий практичний досвід роботи будинків культури в громадах.

Третій етап – тренінг для тренерів (ToT), який було проведено у листопаді 2018 року для першої групи та у лютому 2019 року для другої групи учасників. Тривалість тренінгу сягала п'ять днів

насиченої роботи і ґрунтовного навчання. Починати потрібно з основи основ – розгляду сутності навчання. Тренери розповіли учасникам про особливості навчання дорослих та стилі пізнання, на яких особливо зосередили увагу, адже дуже важливо розуміти як сприймається інформація, який стиль навчання підходить до тієї чи іншої аудиторії. Зрозуміти ці аспекти можливо лише через практику і пропускати цю практику варто через себе, що і робили учасники ToT – на практиці засвоювали всі методики.

Тренерська майстерність – те, що відрізняє професіонала від аматора. Учасники ToT опанували основні методики тренерської роботи, зокрема, «тренер як модель поведінки», «виконання ролей», «еволюція в роботі тренера» та інші.

На завершення першого року навчання в рамках «Школи громадської участі - 4», у грудні було проведено четверту національну конференцію «Соціальна анімація для розвитку культури та громад», де зібралися також і випускники попередніх Шкіл (2012-2016 роки). Програма конференції вирізнялася динамічною насиченістю – інформування, навчання, обмін досвідом, пошук можливостей.

Панельна дискусія «Соціальна анімація для розвитку культури та громад: локальний досвід» була присвячена обміну досвідом. Залучені експерти поділилися досвідом, а саме Андрій Круп'як (Товариство Лева, м. Львів) розповів, як поетапно варто писати проект, в чому полягає взаємозв'язок між метою-проблемою-завданнями проекту, як складати бюджет проекту тощо. Протягом

сесій також відбулася генерація ідей учасників, над якими також практично й попрацювали.

Олена Кваша (продюсерка Кіровоградської філії ПАТ НСТУ) розповіла, як підготуватися до ефіру, як подати свою історію у друковані та телевізійні ЗМІ аби нею зацікавилися, як налагодити співпрацю з регіональними ЗМІ, розібралися в питаннях чому «не друкують/не запрошують/коригують інформацію місцеві ЗМІ» та багато іншого. Не обійшлося і без практики, наприклад, учасники мали змогу спробувати себе в ролі запрошеного чи запрошеної до участі в тій чи іншій програмі (ранкове шоу та ток-шоу).

Проект «Школа громадської участі -4» продовжує свою роботу у 2019 році, учасників чекають ще не менш цікаві тренінги, досвід залучених експертів, «історії успіху».

Оксана Набока,
координаторка проекту «Школа громадської участі-4»

ПРО ІНСТИТУТ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Інститут соціокультурного менеджменту (ІСКМ) – є неполітичною, некомерційною, нерелігійною, недержавною громадською організацією, яка виникла в 2000 році, а в 2001 році була офіційно зареєстрована. ІСКМ реалізує соціокультурні проекти, навчає громадських активістів, проводить дослідження, розробляє і видає навчально-методичні посібники, інформаційні бюлетені та інші посібники, що висвітлюють особливості реалізації громадської діяльності, активізації громад, трансформації закладів культури в центри місцевої активності.

Свою місію ІСКМ вбачає у сприянні демократичній трансформації українського суспільства шляхом підтримки розвитку місцевих громад, незалежного інформаційного простору та інтеграційних процесів на локальному рівні.

Основними напрямками діяльності ІСКМ: освітній, інформаційний, дослідницький.

Основні тематичні пріоритети ІСКМ:

- розвиток громад;
- трансформація закладів культури в Центри місцевої активності;
- розвиток демократичних процесів;
- сприяння євроатлантичній інтеграції України.

Керуючі принципи:

- головна мета – розвиток громад;
- під розвитком громад ми бачимо розвиток людей;
- індикатором виміру розвитку людей є рівень соціального капіталу;
- рівень соціального капіталу – це рівень довіри між людьми;
- наш шлях – підтримка місцевих ініціатив через Центри місцевої активності;
- технологія – соціальна анімація;
- для того, щоб соціальна анімація ввійшла в життя громад, ми навчаємо громадських активістів.

Основні форми роботи ІСКМ:

- проведення освітніх заходів (семінарів, тренінгів, конференцій);
- розробка навчально-методичних посібників; проведення досліджень; адвокасі кампаній;
- інформування цільової аудиторії (тематичні Інтернет сторінки, бюлетені, прес-конференції);
- адміністрування грантових програм.

ІСКМ успішно реалізував/реалізовує 29 соціальних проєктів. Діяльність ІСКМ підтримується або підтримувалась: Фондом Євразія (USAID), ICAP «Єднання», Фундацією прав людини (Посольство Швейцарії), Міжнародним Фондом «Відродження», Фондом ім. Стефана Баторія (Фундація Форда), Міністерством

закордонних справ України, Міністерством культури України, Міністерством екології та природних ресурсів України, Комітетом виборців України (Міністерство закордонних справ Данії), Фондом Східної Європи, USAID, Раст в Україні, NATO, Фондом ім. Ч. С. Мотта, ІЕД (Європейським Союзом), а також благодійними пожертвами громадян та бізнесу.

За ініціативи ІСКМ створено неформальну коаліцію організацій та громадських активістів – «Мережа соціальних аніматорів», що займаються розвитком територіальних громад, використовуючи метод соціальної анімації та потенціал закладів культури, що працюють як Центри місцевої активності.

ІСКМ має велику навчально-методичну базу, розробляє та проводить власні тренінги, проводить дослідження, розробляє та видає власні - посібники, інформаційний бюлетень «НДО-Інформ», матеріали конференції та круглих столів. Видання ІСКМ користуються великим попитом у науковій та громадській сферах, свідченням чого є високий індекс цитування у Google Академії – 109 посилань.

Контактна інформація:

Адреса офісу: 25000, офіс №1 (2 поверх), вул. Олега Ольжича, 75-а, м. Кропивницький, Україна.

Електронна адреса: adm.iscm@gmail.com

Сайти: www.iscm.org.ua, www.lacenter.org.ua, www.lac.org.ua

Науково-популярне видання

Над виданням працювали

Кваша Олена Юріївна

Шевченко Анастасія Валентинівна

НАВЧАННЯ, ЯКЕ ВЕДЕ ДО РОЗВИТКУ ГРОМАД

Досвід двох освітніх проєктів

Інституту соціокультурного менеджменту

Під редакцією упорядників

Дизайн: Шевченко А. В.

Формат 60х84 1/8. Ум. друк. арк 7,2.
Облік. видав арк. 3,97. Тираж 250. Зам. 513.

Виготовлювач СПД ФО Лисенко В. Ф.
25029, м. Кропивницький, вул. Пацаєва, 14, корп. 1, кв. 101
Свідцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3904 від 22.10.2010
тел.: (0522) 322-326



©Інститут соціокультурного менеджменту
25000, офіс №1 (2 поверх), вул. Олега Ольжича, 75-а,
м. Кропивницький, Україна
adm.iscm@gmail.com
www.iscm.org.ua | www.lacenter.org.ua | www.lac.org.ua